

אשכולה

בדרך תמים

קונטרס א'

פרקי הדרכה ללימוד העיון בליקוטי מוהר"ן
מיוחד ללומדי תורה הזמנית – תורה א' ח"ב

הקונטרס יו"ל ע"י ארגון "תמימי דרך"

שע"י עמותת נחלת חן

לע"נ

ר' אלעזר ב"ר שלמה יהודה

איטא בת ר' דוב בעריש

ולהצלחת וישועת

ר' בנימין יעקב נתן בן איטא וויצהנדלר ובני ביתו

בכל מילי דמיטב

לשמיעת שיעורים בהסבר על פרקי הדרכה וכן שיעורים
האיך לומדים את התורה לפי שלבים אלו ניתן להאזין בקו
החדש של תמימי דרך 0733574600 שלוחה 6. [לעת עתה
השיעורים הם באידיש, ואי"ה בקרוב יהיו גם בלה"ק, ויבוא
הודעה נפרדת על זה].

להשגת הקונטרס וכן להארות והערות ניתן להתקשר לפל'

0527148323

מבוא

ברגשי גיל ושמחה, הננו להגיש לפני הקהל הקדוש תמימי הדרך ההולכים בתורת ה', את קונטרס "אשכילה בדרך תמים", המכיל פרקי הדרכה ללימוד העיון בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן.

בחסדי השם יתברך רעיון ותוכנית הלימוד שנתחדשה בתורה הזמנית בדרך "השווה לכל נפש" קנתה לה שביתה והתקבלה באהדה רבה בקרב כלל חסידי ברסלב. חזיון משובב לב לצפות איך בכל אתר ואתר יושבים חבורות וחברותות השוקדים יחדיו בקביעות בסדר הלימוד כפי הלוח היומי, ובכך נתפשט והורחב מעגל הלומדים עד לבלי היכר.

בד בבד עם התחברות והתווספות הלומדים הוכלת וגובר הצמאון והתשוקה ללימוד חלק העיון בליקוטי מוהר"ן, כשרבים וטובים מבקשים לחתור ולהעמיק יותר ויותר בתורות הקדושים, להתבונן בפרטי ובנין וקשרי התורה, במטרה עליונה להוציא מכל דיבור והשגה את העצה הגנוזה בה כדי לקיימה לעובדא ולמעשה, והעיקר להעשיר איתם את השיחה ושפיכת הלב בבינו לבין קונו.

בסייעתא דשמיא הננו להמציא לציבור הלומדים כלי עזר ללימוד העיון, הבנוי ומושתת על דברי הספר הנפלא "מסילות" [הנמצא בכתובים ומתעתד לצאת בקרוב אי"ה]. אכן יש להבהיר שכלי עזר אלו מיועדים בעיקר למתחילים שעדיין לא נכנסו בדרכי ומסלול העיון והח"י כללים לא הגיע אליהם.

עם פרקי הדרכה אלו יוכל מעתה בס"ד כל אחד ואחד עם מעט התחזקות ורצון חזק, לצעוד בבטחה בנתיבות דרכי העיון בתורתו הק'; לדקדק בכל אות ואות מדברי רבינו הק' ולמצוא עוד תרופה ומרפא למכותינו; לקשר קישורים מיניה וביה ולשאול שאלות מעמיקות כדי לחתור בדקות העצה החודרת לנימי נפשם ונשמתם; לפתוח פסוקי המקראות ולחזות האריך כל תורה ומאמר חובקת כל תיקוני הבריאה מראשית ועד אחרית, ומעל לכל להביט ולראות ממרחק בנפלאות גדולת הצדיק העליון.

פרקי הדרכה מומלץ גם עבור ציבור הלומדים במתכונת הלוח היומי, לשלב מעט מלימוד העיון עם הסדר הקבוע, וכן לאלו הלומדים במתכונת אחרת יהיה להם לעזר וסיוע בלימוד לפי הקונטרס הנוכחי.

הקונטרס נקרא בשם "אשכילה בדרך תמים" על שם דברי הפסוק "אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי" (תהילים קא פסוק ב), וכפי ביאורו המאיר של

המלבי"ם: "הדרך הזה שיהיה תמים באמת, עד שלא ילך הוא אל הדרך רק הדרך תבוא אליו, ר"ל שלא יהיה ע"י הרגל, רק שיהיה מוטבע בנפשו, בענין שהדרך ימצא בטבעו".

אנו תקווה שלימוד זה על פי השלבים הנמצאים בו, יהיו כלי עזר ללכת "בדרך התמים באמת" להבין בפשיטות את דברי רבינו הקודש, ו"הדרך תבוא אליו ויהיה מוטבע בנפשו" עד שיוכל כל אחד ואחד, ללא יוצא מהכלל, ללמוד כל תורה ותורה בליקוטי מוהר"ן, לדעת את הדרך אשר יהלך בה ולא יתבלבל מרוב פרטים ופרטי פרטים, וכשיקנה בהירות בתורה יוכל למצוא עצות בתורה על כל פרט ופרט וילך כל היום בעבודתו על פי התורה.

קונטרס זה הוא חלק ראשון - 'הבקיאות והבהירות בתורה'. הם כוללים ד' שלבים כפי שתחזינה עיניכם, ובעזרתו יתברך אנו מקווים להוציא בקרוב חלק ב' ובו יופיע הדרכה מיוחדת על חלק מהח"י כללים.

כן הוספנו בסוף "לימוד עצמי" כדי להרגיל את הלומד האיך לעשות שלבים אלו לבד, ובכך יוכל להתרגל לעשות זאת בכל תורה ותורה.

כמו כן כדי להקל על הלומד הוקמו שיעורים מיוחדים על פי השלבים אלו, אשר ניתן להאזין להם בקו תמימי דרך: 0733574600. שלוחה 6. [לעת עתה השיעורים הם בשפת האידיש, בהמשך אי"ה יעלו שיעורים בלה"ק שנעדכן על כך].

התודה והברכה מקרב לב עמוק להרה"ח ר' יואל משי זהב שליט"א בעל מחבר הספר "מסילות" שכאמור על פי הספר והדרכתו הצמודה נבנה יסוד הקונטרס הזה, וכן תודה והוקרה מיוחדת להרה"ח ר' מיכאל חשין שליט"א, ולהרה"ח ר' מרדכי שלום רוזנפלד שליט"א אשר סייעו ועזרו בסידור הקונטרס, וכן במסירת השיעורים על סדר השלבים.

עוד נכיר טובה והודאה ל"מערכת ברסלב" על עזרתם וסיועם וחזוקם התמידי בהפצת לימוד התורה הזמנית בכללות ובפרטות ובסיוע קיום השיעורים הללו בקו.

ואחרון אחרון חביב תודה מיוחדת למלאך העומד ואומר גדל להרה"ח ר' שמחה הוס שליט"א שהגיה את כל הקונטרס מהחל ועד כלה, ובלעדו לא היה קונטרס זה רואה אור, בשכר זה יבורכו כולם מן השמים, ויתברכו בכל הברכות, ולהמשיך להפיץ אורו של רביה"ק מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ולבני חיי מזוני רוויחי, ולקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו ממש אמון כן יהי רצון.

בברכה תמימי דרך

פרק א
שולבים בקיצור

פרק א – שלבים בקיצור

שלב ראשון:

לימוד ד' פעמים את התורה

בתחילת הלימוד בספה"ק ליקו"מ יש חשיבות גדולה ללמוד כמה פעמים את התורה וזאת, כדי להכיר את המושגים החדשים של התורה. שכן בכל תורה ותורה מגלה לנו רביה"ק מושגים חדשים שיתכן ולא שמענו אותם מעולם, וכדי שנוכל להיכנס לתוככי נבכי התורה ועיונה, צריך מקודם להכיר את כל המושגים שבתורה החדשים וגם הישנים.

אשר על כן מובן מאליו, כי אין להיכנס מיד בתחילת הלימוד בלימוד העיון, אלא אדרבה כדאי ללמוד את התורה במהירות ומבלי להתעמק יותר מידי, לא ב'גירסא' (כמו ה'אמירות'..). אלא עם רצון להבין את מהלך התורה.

וגם אם בלימוד באופן כזה צצים כל מיני שאלות או יסודות ודברים לא מובנים, לא להיבהל מהם, שכן בהמשך הלימוד הכל יתיישב היטב בעז"ה. (ואם זה שאלה שממש מפריע להמשך הלימוד, ציין זאת לעצמך, ובהזדמנות תשאל מישהו שכבר יודע היטב את התורה, או להסתכל בספרי המפרשים; 'עוטה אור', 'נעימות נצח' וכיו"ב), העיקר שלשון התורה תהיה שגור על פיך, עם הכירות מלאה של כל המושגים המוזכרים בתורה.

שלב שני:

לימוד בשו"ת פניני נצה

עריכת מבחן "פניני נצה" נועד כדי לקנות קנין 'מלא' בבקיאות בתורה, מבלי להפסיד אפי' תיבה אחת מהתורה. בדרך כלל בתחילת לימוד התורה מרוב תשוקה להבין את מהלך התורה, וגם להוציא עצות למעשה, מדלגים, מבלי לשים לב, על כל מיני פרטים 'חשובים' בתורה, ולכך נועד החזרה על התורה באמצעות שאלות ותשובות "פניני נצה", דרכו עוברים על כל התורה; סעיף אחרי סעיף ודיבור אחרי דיבור, לחרוט אותם בלבנו מבלי לשכוח בעז"ה.

להרחבת השלב השני ודרך הלימוד בשו"ת ראה בעמוד יג

שלב שלישי:

לימוד מהו: יסוד - ראייה - טעם – הגדרה - הסבר - הלבשה

השלב השלישי בטרם נכנסים לעומק העיון, לציין על כל דיבור ושורה בתורה, מהו יסוד ומהו ראייה, איזהו נותן 'טעם' ואיזה 'הסבר', וכן מהו 'הגדרה' ומהו 'הלבשה'. זאת כדי שתהיה כל בנין התורה פרוס לפנינו כשולחן הערוך, בבהירות וברהיטות.

שלב זה בנוי על פי פרק ג' של הספר הנפלא "מסילות", בו מבאר המחבר, כיצד כל תורה בליקו"מ יש לה מבנה מיוחד משלה וכל השגה ועצה חדשה בתורה בנויה בסדר מיוחד, עם יסוד שעליה יש ראי' מפסוק או ממאמר חז"ל, וכן טעם שמבאר מדוע זה מביא את זה וכדו'. ולפעמים יש גם בחי' והגדרה חדשה, וכן ביאור מאמר חז"ל וכו', לכן בשלב זה נתמקד ללמוד את התורה באופן שנדע כל שורה בליקוטי מוהר"ן מהי האם הוא יסוד או ראי' או טעם וכו'.

להרחבת וביאור שלב השלישי ודרך הלימוד בה ראה בעמוד טז

שלב רביעי:

בנין סולם שלבי המאמר

לאחר שאנו יודעים כבר כל המושגים בתורה, בקיאים בכל הלשונות שבתורה וגם ברור לנו כל שורה מהי בדיוק, נוכל לבנות סולם שלבי המאמר.

דהיינו כפי שמוהרנ"ת גילה לנו (בהקדמה לליקו"מ), כל תורה בנויה כארמון שלם, עם חדרים וקומות ועוד ועוד. וכדי להיכנס לתוככי העיון בתורה, לגלות את כל אריגת הקשרים מתחילת התורה ועד סופה, עלינו לסדר את כל התורה, שלב אחרי שלב, מדריגה אחר מדריגה, לדעת איזו עבודה תביא לעבודה אחרת, ואיזו ידיעה משוייך ליסודות האחרים וכן להלן, עד העצה המעשית המתגלית בתורה אליה אנו שואפים להגיע ולקיימה בשלימות.

לשם כך, הכנו תרשים של סולם, ויש להתחיל מהשליבה הראשונה למטה, לכתוב המדריגה הראשונה המוזכרת בתורה, וכך לעלות מדריגה אחר מדריגה למלאות כל שלב ושלב של התורה, עד שנגיע אל ראש הסולם בעז"ה.

להרחבת וביאור שלב זה ראה בעמוד כט

פרק ב

הרחבת השלבים

פרק ב - הרחבת השלבים

הרחבת שלב הראשון – לימוד התורה ד' פעמים והכרת המושגים החדשים
בתחילת הלימוד בספה"ק ליקו"מ יש חשיבות גדולה ללמוד כמה פעמים את התורה וזאת, כדי להכיר את המושגים החדשים של התורה. שכן בכל תורה ותורה מגלה לנו רביה"ק מושגים חדשים שיתכן ולא שמענו אותם מעולם, וכדי שנוכל להיכנס לתוככי נבכי התורה ועיונה, צריך מקודם להכיר את כל המושגים שבתורה^א החדשים וגם הישנים. ולכן כדאי לעיין בעיון קל בספרי המפרשים כמו "עוטה אור" או "נעימות נצח" כדי לקבל קצת הבנה במושגים, ובכך זה יקל להמשיך את השלבים הבאים, ובוודאי בהמשך הלימוד יעיין יותר יותר.

כמו בקו השיעורים של תמימי דרך יוכלו לשמוע ב' שיעורים על כל המושגים הבסיסים.

לתועלת הלומדים נציג את פרק ב' מהספר החשוב 'מסילות', בו מתבאר החשיבות ההכרחית בלימוד הבקיאות הדק היטב, לפני שנכנסים ללימוד העיון.

מתוך ספר מסילות פרק ב

ליגמר והדר ליסבר - הכרח לימוד פירוש הפשוט הדק היטב

השלב הראשון בלימוד המאמר, הוא ללמוד את המאמר בפשיטות בהבנה טובה, כמו שכתב רבי אברהם ברבי נחמן ז"ל (בהקדמה לביאור הליקוטים): "לגמור תחילה בפירוש הפשוט, והדר לסבור בעיון ועומק שבהם", דהיינו שילמד את התורה במתינות ובישוב הדעת, להבין היטב בפשטות דבר דבור על אופניו. והנה יש הרבה שרוצים ללמוד בעיון מיד, ומדלגים על החלק הזה של הבנת פשטות התורה הדק היטב, ומתחילים לקשר התורה מיניה וביה עוד לפני שלומדים הדק היטב את התורה בפשיטות (כמו שיתבאר בפרק הזה), וזה גורם

א. יש לציין, כי שלב זה אינו סתירה להמשך לימוד העיון על פי הכלל הראשון "מיניה וביה" [דהיינו להבין כל דבר רק לפי מה שנתבאר בתורה], כי המטרה כאן בעיקר להבין את כל פירוש המילות וסדר הדברים שבתורה, באופן בסיסי ביותר. אך חשוב לדעת כי למרות שעתה אנו מתבססים על ידיעות והקדמות פשוטות, מכל מקום בהמשך לימוד העיון לפי הכלל הראשון מיניה וביה, חשוב להתבונן בכל מושג איזה דבר ניתוסף על המושגים אלו, וכפי שנרחיב בהמשך.

להרבה סילופים ועיקומים בהבנת דבריו הקדושים, כי באופן זה אי אפשר להוציא מסקנות נכונות מהתורה (כמו שאי אפשר להוציא הלכה למעשה מסוג לימוד כזה בגמרא), וגם זה הוא הגורם לבסוף להרבה אנשים שכבר התחילו בלימוד ההבנה והעיון בליקוטי מוהר"ן להתייאש בהמשך הזמן מלימוד העיון, מאחר שקשה מאד שיהיה לאדם חיות אמיתי מסוג לימוד שכזה, וגם שמרגיש בנפשו שהחידושים אינם אמיתיים, ואינו יכול לסמוך על לימוד כזה שאומר חידושי עצמו, ולבסוף מפסיק בלימוד זה כלל, ומגיע למסקנה שרק פלוני ואלמוני יודע ללמוד היטב, והוא נשאר מבחוך.

מה שאין כן כשלומד בדרך הנכונה, אזי החידושים אינם בדרך של חיפוש חידושים כלל, אלא מריבוי לימוד המאמר הדק היטב, עוד פעם ועוד פעם, ממילא בא אליו הבנה יותר ויותר עמוקה בדברי התורה, וממילא מתנוצצים במוחו הביאורים האמיתיים והמוכרחים מתוך קשרי המאמר מיניה וביה, כי זהו הכלל שרבינו ז"ל לא השאיר דברים סתומים, רק השאיר הביאור בתוך אותו המאמר עצמו, בראשו באמצעיתו או בסופו, ואין אנו צריכים כי אם להרים את המכסה ולמצוא את המרגלית.

ובאופן לימוד כזה יש חיות עצומה, מאחר שהולך בדרכי אמת, ורואה כיצד המאמר עצמו מתבאר מיניה וביה, ואינו בדרך אורות בעלמא ודמיון שוא, אלא דברים מוכרחים ממש.

ואף על פי שבתחילת הלימוד הפשוט הוא כאילו בלא חיות, אבל אדרבה דייקא על ידי הלימוד באופן זה, יש לו אח"כ חיות עצומה בהמשך הלימוד, והוא כמו מי שבונה בנין, שבתחילה יש העבודה השחורה לחפור היסודות ולשאת האבנים וכו', שאז לפעמים אין הרגשת הפאר והיופי והחן של העבודה, אבל בהמשך הזמן כשנבנה נדבך אחר נדבך, ומתחיל לראות פאר הבנין הנפלא, אז יש לו חיות עצומה דייקא מתוך היגיעה הפשוטה, כך הוא בלימוד התורות שבהכרח צריכים קודם להתייגע בפשיטות ממש ללמוד את המאמר כראוי ללא בהילות כלל, רק במתינות עצומה לבאר לעצמו הדק היטב, אף אם עדיין אין לו אור וחיות כל כך, ובוודאי בהמשך הלימוד יהיה לו

חיות עצומה, (על דרך המבואר בתורה א' שצריכים קודם בחינת 'נו"ן', שהוא השחרות שאין לה אור מעצמה, ואז מאיר בו בחינת 'חי"ת' שהוא החיות והאור).

ולכן צריך זהירות ושמירה יתירה שלא לדלג על חלק זה, ואזרבה דייקא על ידי שישקיע הרבה בחלק הזה, של לימוד מתון מתון של המאמר בפשיטות, בהבנה טובה, לבאר ולהגדיר לעצמו היטב בכל שורה מה אומר רבינו כאן, שאומר ידיעה חדשה שעל ידי דבר פלוני זוכים לפלוני, ומביא ראיה מפסוק פלוני, וכיצד הוא הראיה, מאיזה תיבות של הפסוק, ומהו הטעם לזה וכו' וכו' כמו שיתבאר, כמה שישקיע יותר ללמוד כך כמה וכמה פעמים, ממילא יזכה להגיע מתוך זה אל הביאור האמיתי של המאמר, ויצעד בדרכי העיון הנכונים ללא שום עיקום ומכשול.

ע"כ מתוך ספר "מסילות".

הרחבת שלב שני — לימוד בשו"ת פניני נצח

לימוד בשו"ת פניני נצח נועד כדי לקנות קנין 'מלא' בבקיאות בתורה, שתהיה שגור על שפתינו לשון רביה"ק מבלי להפסיד אפי' תיבה אחת מהתורה.

אכן, הלב בוער ויש רצון גדול כבר לחדש חידושים ולכתוב מהלכים, אך מכיון ורצוננו שהלב יבער כהוגן, שנזכה לידע להוציא עצות למעשה מהתורה, לחדש חידושים וגם לקשר קישורים מיניה וביה, צריכים מקודם להבין היטב כל התורה ולא להפסיד אפי' 'תיבה' אחת, שכן כל מילה של רביה"ק מדוד היטב ואסור להפסיד אותו.

אך מנגד לא באנו ח"ו לומר שיש להתעלם בעת שנופל ברעיונו חידוש ולמחוק אותו. אלא כוונתנו שלא נשים את כל כובד המשקל עליהם, כי אם להתייחס להם כבדרך אגב, שכן לפני לימוד והבקיאות בכל התורה כהוגן, ייתכן והחידושים או ההסברים אינם נכונים כלל.

[ובדרך העבודה, פשוט וברור, כי כבר בתחילת הלימוד ניתן ללכת עם התורה ולקיים את העצות המפורשות היטב, ולפרש שיחתו לפני ה', כמבואר במדורים בהמשך החוברת, אך כדי להוציא עצות חדשות, צריכים להתאזר בסבלנות, כאמור].

לתועלת הענין נעתיק קטע אחד מהספר הנפלא 'מסילות':.

"אזהרה לקפוץ מדריגות"

מרוב נחיצות הלימוד הזה, ומריבוי הטעות שיש בבהילות לקפוץ לעיונים וביאורים, לכן לא נתעצל לכפול שוב האזהרה הזו, שלא ינסה בעת הלימוד הפשוט הזה לחפש חידושים או לבאר סברות והסברים, כי כל זמן שאינו בקי היטב בהתורה, אזי קרוב לוודאי שלא יהיו סברותיו וחידושיו על דרך האמת כי אם על דרך הדמיון, או על דרך חידושים ישנים והסברים המונחים בראשו ממקומות אחרים ולא ביאורים המתחדשים מתוך חדשות מאמר זה, לכן כל המטרה של הלימוד הזה בינתיים הוא רק ללמוד ולהבין את מה שכתוב בפירוש בתוך המאמר ללא שום תוספות של קשרים חידושים וביאורים, רק מתוך שימת לב לכל הפרטים ופרטי הפרטים שיש בהמאמר, על ידי לימוד מבנה המאמר היטב. .

אין זה סותר שכדאי להחזיק אצלו עט ודף, שבכל פעם שיעלה במוחו איזה קושיא או איזה קשר, שירשום אותו בקיצור על דרך אפשר, ובהמשך הזמן כשכבר יהיה בשלבים הבאים של עיון והבנה עמוקה, יוכל לבחון אותם ולראות אם הם עולים בקנה אחד עם אמיתת קשרי המאמר. אבל כל זה הוא רק בדרך אקראי אם מתנוצץ לו "ממילא" איזה חידוש, אבל הוא מצד עצמו לא "יחפש" כעת לעיין ולא ינסה לחדש ולבאר כלל.

התועלת בספר בלימוד ספר שו"ת פניני נצח

וכדי לזכות לשלוט בכל הלשון של התורה, יש לחזור על התורה בדרך שאלה ותשובה, כפי שהפליא לעשות מחבר הספר הנפלא "פניני נצח".

והתועלת בזה היא בשני מישורים: הן במישור השינון והחזרה - לקנות בקיאות בלשונו הטהור של רביה"ק. והן במישור העיון וההבנה - לשלוט בכל המהלך של התורה הדק היטב. שכן פעמים רבות, שמחמת חוסר שימת הלב לכל פרט ולכל ראייה ומאחז"ל שרביה"ק חוזר ומשזר בבנין תורתיו הק', ניתן להחסיר עניינים שלימים העלומים בין בתרי הדברים, והרי ידוע שכל ענין חרוז ומקושר למשנהו, ואם יחסר אפילו רק תיבה אחת, נמצאנו חסרים בכלל

הבנת הדברים אפי' בפשוטן. וכאשר יחזור על הדברים באופן של שאלה ותשובה, כל פרט ופרט מהתורה, שורה אחרי שורה וסעיף אחרי סעיף, יעורר לבו לשים לב ועין לכל פרט וענין. מן הענין להביא כאן שיחה נפלאה אודות הבקיאות הנצרך בליקוטי מוהר"ן וז"ל (חיי מוהר"ן שע"ה):.

פעם אחת עמדנו לפניו בלילה ודברנו עמו הרבה מכמה וכמה תורות שגלה לפנינו [אשר עתה כבר נדפסו כלם אבל אז עדין לא נדפסו ספריו], והייתי מזכיר לפניו איזה תורות והייתי מפליג לפניו עצם שבח הפלגת חדושי. וכן כמה וכמה תורות, כי כל תורה ותורה היא חדוש נפלא ומפלג מאד מאד אשר תכלה הנפש מעצם ערבנות והפלגת החדוש, למי שזוכה לעיני בהם באמת. והיינו מדברים הרבה מזה, אחר-כך למחרתו בבקר נסעתי עמו ללוי'תו בדרך.

ענה ואמר, אתמול הנחנו וסדרנו הסחורה שלנו [שקורין קראס] ברוף השם היא סחורה יפה מאד מאד. וטוב היה שיהיה לחנות זה משרת טוב ויפה שיכול להניח ולקפל ולסדר כל חתיכה סחורה יפה עם הקצה לחוץ (פדרה המשרתים המבחרים שמקפלין הסחורה ומניחין קצת לחוץ כדי שיראה הקונה בבואו תכף מהות יופי הסחורה), וכשיבוא אחד לקנות איזה סחורה יוכל המשרת לחטף מיד בזריזות אותו המין סחורה שצריך הקונה, ויפתח אותו במהירות לפני הקונה ויהיה מראה לו מיד הוד יופי פאר הסחורה הטובה הזאת. והנמשל מובן שצריכין אחד שיהיה בקי היטב מאד בכל תורותיו שגלה שיוכל לסדר כל תורה יפה עם הקצה לחוץ. וכשיבוא אחד וירצה להתקרב ולדבר מתורתו יוכל להושיט לו מיד איזה תורה שהוא צריך אז כפי ענינו. כי כל תורותיו הם פלילות גדול מאד מאד שיכולין למצא בהם מה שצריך כל אחד ואחד, רק צריכין אחד שיהיה בקי בהם היטב שיוכל להושיט לכל אחד ואחד מה שצריך באותה העת. והבן השאר מאליו:.

הרחבת שלב השלישי – לימוד יסוד ראייה טעם וכו'

אחרי שזכינו ללמוד את כל התורה בבקיאות כמה פעמים, וכבר אנו יודעים את כל המושגים בתורה, וגם בקיאים בכל דיבור ותיבה מהתורה, מגיע השלב השלישי והוא לימוד אופן מבנה התורה.

שלב זה בנוי על פי פרק ג' של הספר הנפלא "מסילות", בו מבאר המחבר, כיצד כל תורה בליקו"מ יש לה מבנה מיוחד משלה וכל השגה ועצה חדשה בתורה בנויה בסדר מיוחד, עם יסוד שעליה יש ראי' מפסוק או ממאמר חז"ל, וכן טעם שמבאר מדוע זה מביא את זה וכדו'. ולפעמים יש גם בחי' והגדרה חדשה, וכן ביאור מאמר חז"ל וכו', לכן בשלב זה נתמקד ללמוד את התורה באופן שנדע כל שורה בליקוטי מוהר"ן מהי האם הוא יסוד או ראי' או טעם וכו'. המטרה בזה היא, שיהיה דברי התורה מסודרים לפרטי פרטים, ולדעת כל שורה בליקוטי מוהר"ן מה היא מבארת, האם הוא יסוד חדש או ראי' וכו'. שכן כאשר אין לומדים בצורה זו ייתכן שילמדו את התורה וינסו ללמוד בעיון ובעמקות אך בסוף של דבר יישאר תמיד התורה באי בהירות, וכל זה נובע כי יש קטעים שלימים בתורה שלא יודעים האם הוא ראי' בכלל לסעיף הקודם או שמא הוא יסוד חדש בתורה וכפי שנרחיב להלן יותר.

כדי להבין ביתר עומק את השלב זה ומטרתו, נביא דוגמא מלימוד הגמרא ששם העמיד הרמח"ל יסוד האיך בנוי דברי הגמרא וז"ל:

חלקי המשא ומתן הראשיים שמהן נבנים הסוגיות כולן בכל התלמוד ז' והם א. מימרא. ב. שאלה. ג. תשובה. ד. סתירה. ה. ראייה ו. קושיא ז. ותירוץ.

וזה פירושם.

א. מימרא - הוא שיאמר אומר מאמר אחד [כלומר: שיאמר מאמר מעצמו מבלי שיבקשו ממנו].

ב. שאלה - שיבקש אחד מאחד ידיעת ענין מה [כלומר: שישאל השואל איזה ספק שיש לו או מה שלא מבין].

ג. תשובה - שישב הנשאל לשואל על שאלתו, [כלומר: שישב לו תשובה למלאות ידיעתו, וכאן מסתיימת מערכה אחת, שהתחיל מימרא לשאלה ותשובה].

ד. סתירה - שיבטל מאמר שנאמר ויוכחש מכל וכל [כלומר: שהגם שמוכן המימרא מכל מקום מקשה עליו על ידי סתירה ממקום אחר ויהיה קושיא שאין עליה תירוץ]

ה. ראייה - שיובא מה שממנו תתבאר אמיתת אחד מן המאמרים שנאמרו או מן הדיעות שנסברו. [כלומר: שמביא ראי' למימרא הראשונה]

ו. קושיא - שיראה היות במאמר מן המאמרים או דעה מן הדיעות מה שאינו אמת או שאינו נאות. [כלומר: שאינו מקשה עליו מכוח סתירה, אלא מקשה עליו מכוח קושיא שלא יתכן לומר כך וכך]

ז. תירוץ - שתוסר הקושיא מן המאמר אשר הוקשה עליו או מן הדיעה. [כלומר: שמתרץ מה שהקשה מכוח קושיא ובזה מתיישב המימרא].

עד כאן דברי הרמח"ל. והגם שדבריו צריכים ביאור רחב מכל מקום הבאנו זאת רק כדי להראות שגם דברי הגמרא בנוי על פי מהלך וסדר מסוים, ולכן גם בליקוטי מוהר"ן ראוי לדעת האיך הוא בנוי.

ואחרי עיון מדוקדק בתורות מצאנו שנחלק לו' חלקים בתורה, ואלו הן:.

א. יסוד - דהיינו גילוי וידעה חדשה, שצריך לעשות כך וכך, או שע"י דבר פלוני מגיעים לדבר פלוני.

ב. ראייה - שהוא ראי' מפסוק או מאמר חז"ל [ולהלן נרחיב שיש כמה סוגי ראיות].

ג. טעם - יביא טעם לדבריו מדוע צריך לעשות כך וכך, או מדוע ע"י דבר פלוני מגיעים לדבר פלוני.

ד. הגדרה - שהוא מגדיר הגדרה חדשה על מושג מסוים באמצעות בחי'.

ה. הסבר - יבאר דבריו בהרחבה, או שיבאר את היסוד, או ראי' או הטעם.

ו. הלבשה וביאור מאמרי חז"ל - דהיינו שאחרי שגילה השגה מסוימת והביא ראייה או טעם, על פי זה ילביש השגתו במאמר חז"ל או בפסוק.

ויש לציין שהגדרות ו' חלקים אלו, אינם 'הלכה למשה מסיני', וחלק מהם גם לא מובא בספרי הרב מטשעהרין או ביאור הליקוטים, אלא ניתנים כהצעה כדי לדעת לסדר האיך בנוי התורות בליקוטי מוהר"ן.

להן נביא ביאור והרחבת הדברים מתוך ספר "מסילות".

"יסוד"ב

א. יסוד - כל ידיעה והשגה חדשה שאותו מגלה רביה"ק במאמר זה, ובדרך כלל היסוד הוא שדבר פלוני זוכים לדבר פלוני, דהיינו שלב א' מביא לידי שלב ב' (והוא כמו סעיף בספר המידות, שהוא רק ידיעה החדשה בלי שום ביאור וטעם).

דוגמא מתורה א' ח"ב שדבר פלוני מביא לידי דבר פלוני:

באות א מובא שיש קנאת המלאכים, ובאות ב' מובא יסוד חדש שהעצה להנצל מקנאת המלאכים הוא להתקשר לשרשי נשמת ישראל, וזה יסוד חדש ששלב א' [לאחוז בנפשות ישראל] מביא לידי שלב ב' [להנצל מקנאת המלאכים].

ב. ולפעמים היסוד אינו מקשר ב' ענינים אלא רק מגלה ידיעה ועבודה חדשה.

דוגמא מתורה א' ח"ב, שמגלה יסוד וידיעה חדשה:

מתחיל ביסוד "איש ישראלי נברא שיהיה לו ממשלה על המלאכים וזה התכלית והסוף של ישראל"^ג.

וכן בהמשך התורה מובא בכל סעיף וסעיף וכמה יסודות וידיעות חדשות, אך כאמור בדרך כלל היסודות הם של שלבים דהיינו שלב א' מביא לידי שלב ב' וכו', ולכן צריכים שימת לב מיוחד בעת הלימוד לדעת האם הוא רק יסוד ידיעה חדשה או שהוא יסוד ששלב א' מביא לידי שלב ב'.

ב. יש לציין שכל השמות שנקטו הוא שמות כדי לעזור ולסייע להעמיד האיך בנוי התורה, וניתן להשתמש בשמות אחרות, למשל יסוד הוא גם ידיעה, ובביאור הליקוטים נראה שמשמש יותר עם תיבת ידיעה, אך בחרנו להשתמש עם מילת יסוד, כדי להבין שהוא לא ראי' או טעם וכו', אלא הוא יסוד שעליה בנוי ראייה וטעם וכו'.

ג. בלימוד יותר מדוקדק ניתן לחלק את היסוד הראשון לשלוש חלקים, יסוד א - 1 איש ישראלי נברא שיהיה לו ממשלה על המלאכים. יסוד א - 2 וזה התכלית. יסוד א - 3 והסוף של ישראל. ולהלן נראה את התועלת עצומה לחלק כל יסוד לחלקים ופרטים

”ראיה”

ראיה – הוא שמביא ראיה ליסוד [או לטעם או להגדרה], ולפעמים מביא ראיה לכמה יסודות, וצריכים שימת לב בכל ראיה להתבונן על מה הוא מביא ראיה כדלהלן.

סוגי ראיות

א. ראיה מפורשת מפסוק או מאמר חז”ל או זוהר והאריז”ל הקדוש - בדרך כלל ראיה מפורשת מפסוק או ממאמר חז”ל נכתב בלשון ”כמו שכתוב” או ”כמו שאמרו” או ”כידוע” שהוא מזוהר ואריז”ל.

דוגמא מפסוק מפורשת מתורה א’ ח”ב:

כלבים צועקים. זה בחינת ’תאות אכילה’, כמו שכתוב (ישעיה נ”ו): ”והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה”.

דוגמא מהראיה מפורשת ממאמר חז”ל, מתורה א’ ח”ב:

בסעיף א’ אחרי שמביא ”יסוד”, מביא ראיה דוגמא מתורה א’ ח”ב: ראיה שזה הסוף של ישראל: ”כשאמרו רז”ל עתידין צדיקים שיהיה מחיצתן לפנים ממלאכי השרת שנאמר כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. שהמלאכים יצטרכו לשאול מישראל. כשירצו לידע מה פעל אל”^ד.

ב. ראיה מורכבת - היינו שראיה אחת בנויה משני פסוקים. .

ד. כשמתבוננים בראיה ליסוד הא’, נמצא שהוא ראיה רק לחלק מסוים ביסוד, דהיינו שהוא ”הסוף”, אבל לא רואים [בפ’ שטות] מהראיה שאיש ישראל נברא שיהיה לו ממשלה על המלאכים ושזה התכלית, אלא רק שהוא ”הסוף”. ואכן הגם שבפשוט אין ראיה לזה, אבל בלימוד העיון ובפתיחת כל הפסוקים ומאמרי חז”ל, ימצאו ראיה לכל דבר ולכל פרט. וכפי שמובא בביאור הליקוטים תורה יא אות לד, שדרכו הקדוש הוא להביא על כל דבר ראיה.

דוגמא מראיה מורכבת מתורה א חלק שני:

באות ד' מביא שירושלים הוא הלב, ומביא לזה ראיה א. שירושלים הוא יראה שלם. וכאן אין עדיין ראיה שירושלים הוא לב. ב. ואח"כ מביא שיראה תלויה בלב כמו שאמרו וכו'. ומזה לבד אין ראיה שירושלים הוא לב, אלא רק בצירוף ב' ענינים שירושלים הוא יראה, ויראה הוא לב, נמצא שירושלים הוא לב.

עוד דוגמא מראיה מורכבת

באות ד' מובא שתאוות ממון תלויה בלב, והוא מביא לזה ראיה שברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עימה, ומפסוק זה אנו למדים שכשיש ברכת ה' אז אין עצבות, אך אין עדיין ראיה שזה תלוי בלב, לכן מביא אח"כ עוד פסוק 'ויתעצב אל ליבו', שעצבות תלויה בלב, נמצא שזה ראיה שמורכב מב' פסוקים, שמהפסוק הראשון אנו למדים שכשאינ תאוות ממון אין עצבות, [ומובן זה לעומת זה וכשיש תאוות ממון יש עצבות] והפסוק השני אנו למדים שעצבות תלויה בלב, ומשניהם יחד יוצא ראיה שתאוות ממון תלויה בלב".

ג. ב' או ג' ראיות - שמביא על יסוד אחד ב' או ג' ראיות.

לעיל הבאנו שיש ראיה מורכבת מכמה פסוקים, אך לפעמים יש פסוקים שכל אחד הוא ראיה בפני עצמו, [ובלימוד העיון לפי הכלל הששה עשר יש לעיין איזה פרט חדש ניתוסף בכל ראיה, אך זה רק בלימוד העיון, וכאן יש רק לציין לעצמו שבלימוד העיון יעיין בזה].

דוגמא לב' או ג' מתורה א' ח"ב:.

באות ב' מביא שהעצה להנצל מקנאת המלאכים הוא להתקשר לנשמות ישראל, ומביא ג' ראיות א. ממשה רבינו שאמר לו ה' אחוז בכסא כבודי ב. ויבן ה' אלקים את הצלע ג. המעשה מרבי עמרם.

ה. וכמובן שהוא אינו ראיה כדרך כל הספרים שאומרים יסוד ועל זה מביאים כמה ראיות מפורשות על דבריהם, כי כל בחינה ובחינה הוא בעצם גילוי והשגה חדשה של רבינו הקדוש, שמצא שבפסוק זה רמוז ראיה לדבריו. וראה מה שמובא (חיי מוהר"ן - אות רפז) וז"ל: שמעתי מננו בחרף תקס"ג בתחילת ההתקרבות שאמר שידוע שרשי התורה ממקום שהתורה הקדושה באה. כי יש שרשי התורה שהיא למעלה מהתורה שמשם נמשך כל התורה, ואינו יכול להתלבש כלל בתוך התורה, ויש שהיא בבחינת אסמכתא שהיא רק בדרך אסמכתא בעלמא נסמך על המקרא, מחמת שהוא גבוה ומרומם מאד:

ד. ראייה מפסוק שיש בזה ב' פירושים - היינו שהראיה מתיבה שיש לה ב' משמעויות וכך נוצר הראיה.

דוגמא לראיה מפסוק שיש ב' פירושים מתורה א ח"ב:

באות יא אחר שהעמיד יסוד שעל ידי תפילה מחזירים כל העשבים וכל שיח שדה מחזירים כוחם לתפילה, מביא ראייה מהפסוק "ויצא יצחק לשוח בשדה", שתפילתו היתה עם שיח השדה וכל שיח השדה חזרו כוחם ונתנו אותם בתוך תפילתו שהיא שרשם. והראיה לזה כי לשוח יש בזה ב' פירושים א. לשוח לשון תפילה. אך מזה לבד אין עדיין ראייה ששיח השדה מחזירים כוחם לתפילה ב. לשוח לשון 'שיח' (ואילנות¹). וגם מזה לבד אין ראייה שהאילנות נכללו בתפילתו רק שיצא לשיח השדה, אבל עם עם ב' הפירושים שהוא תפילה וגם שיח ועשבים, יוצא מזה ראייה שלימה שעל ידי תפילה מחזירים כוח לתפילה דהיינו ויצא יצחק [1] לשוח [דהיינו להתפלל], והתפילה היתה [2] לשוח [עם שיח השדה].

ה. ראייה על ידי בחי' - כלומר שכל הראיה של הפסוק הוא רק בבחי' דהיינו שמעמיקים בפסוק ובוחנים אותו בעומק², ושם מתגלה הקשר בין הפסוק ליסוד, ורוב הראיות של ליקוטי מוהר"ן הוא ע"י בחי' [וכפי שאמר התורה שלי כולה בחינות].

דוגמא מראיה ע"י בחי' תורה א ח"ב:

באות ד' מפרש מאמר חז"ל שה' שואג "כארי" על כל משמר ומשמר, ומפרש שהכוונה ששואג על הפסד היראה, והראיה שזה הפירוש מביא מהפסוק "אריה שאג מי לא יירא", היינו שע"י שאריה שואג בא יראה, ולכן שואג על כל משמר ומשמר ששם יש הפסד יראה כדי להשלים יראה (ראה פפ"ח), ובפשטות מה שמובא במאמר חז"ל שה' שואג כארי, הוא רק לדמות אותו לקול חזק של ארי, אבל ע"י הבחי' של הפסוק של אריה שואג מי לא ירא דהיינו שכשאריה שואג כולם יראים ומפחדים, נמצא שיוצא כאן ראייה שה' שואג על הפסד היראה. ובאמת כל הדוגמאות שהבאנו לזה הוא ראייה על ידי בחי' [חוץ מראיה מפורשת שמובא להדיא ולא ע"י בחי']. .

1. ראה מפרשי הפשט על הפסוק "וכל שיח השדה" טרם יצמח (בראשית ב, ה).

2. ראה להלן פירוש של בחינת.

ו. על ידי שתי תיבות מוזכרים באותו פסוק

דוגמא ששתי תיבות מוזכרים באותו פסוק מתורה א ח"ב:

באות ד' מובא ראי' שאכילה שרשו בלב, ומביא ראייה לזה "לחם לבב אנוש יסעד", הרי על ידי שגילה שהוא אותו בחי' של הפסוק נמצא לזה ראייה שאכילה שרשו בלב".

ז. ראייה על ידי ראשי תיבות או סופי תיבות

דוגמא מראייה על ידי ר"ת או ס"ת מתורה א ח"ב:

מובא ראי' שעל שאוחז בשרשי נשמות ישראל יש לו ממשלה על המלאכים מביא: "וזהו שאמר רב עמרם חסידא אל המלאך (קדושין פ"א) אנא בשרא ואנת אש ואנא עדיפנא מינך בשרא ר"ת ששים רבוא בכרס אחד, דהיינו בחי' שרשי הנשמות, שעיי"ז יש לו כח שיהיה לו ממשלה על המלאכים. והיינו שדורש פירוש על ידי ראשי תיבות ש"בשרא" הוא שישים ריבוא שזה שרשי נשמות ישראל".

ח. צירופי אותיות - כל תיבה ניתן לצרף את האותיות שיהיה לזה משמעות אחרת, למשל שמצרפים את האותיות שבת יוצא בשת.

דוגמא מצירופי אותיות מתורה א' ח"ב:

באות ז' מביא שהתמנות מפסיד השפעת הנבואה ע"י המלאך, ומביא ראייה לזה שממלאך נעשה כלאם, שהם אותם אותיות רק בצירוף אחר.

ט. ראייה מהנראה בחוש - כלומר ראייה ממה שאומרים העולם, או מה שקיים במציאות, כפי שנמצא כמה פעמים בליקו"מ וזה שאומרים העולם וכדומה.

ח. בספר מסילות הביא ש"דרך זה הוא רגיל מאד בכל ספר הזוהר ובפרט בספר תיקוני זוהר, שהראיות שם בנויים בדרך זו, שמאחר שהפסוק מזכיר ב' הענינים בזה הפסוק, זה מראה שהם ענין אחד".

דוגמא מראיה הנראה בחוש מתורה א ח"ב:

ראיה שתאוות משגל הוא שרשו בלב, ולא מביא לזה ראיה אלא שזה המציאות שזה מגיע מחמימות בלב.

י. ראיה על ידי יסוד חדש - היינו שמביא ראיה על ידי שמקודם מקדים יסוד.

דוגמא מראיה על ידי יסוד חדש מתורה א ח"ב:

באות ד' כשמפרש את מאמר חז"ל ג' משמרות הלילה, וכשרוצה לפרש את המשמר השלישי, מביא לזה קודם יסוד שהתאוה הוא לפי יניקת החלב, ואחרי שמביא יסוד וידיעה זו, יש לזה ראיה למשמר השלישי עיי"ש.

י"א. משיכת קורה - ראיות על כמה יסודות ביחד - היינו שמושך קורה ומביא ראיה משלב הראשון לשלב השלישי, ומדלג השלב השני, ולפעמים מושך קורה משלב ב' לשלב ט', [ענין משיכת קורה מובא באריכות גדולה בהקדמה לפרפראות לחכמה, ומביא שם שזה אחד הנפלאות שראוי להתבונן בתורתו הקדושה].

דוגמא ממשיכת קורה מתורה א' ח"ב:

באות ט וי' מובא מענין תפילה בשלימות דהיינו שאוחז בדבר ה', ואז מקבלים רפואה ע"י כל דבר אפי' לחם ומים, אך יש ג' עבודת שמפסידים את התפילה דהיינו עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים. הרי לנו ג' שלבים [א]. להנצל מג' עבודות דסט"א, [ב] נתתקן התפילה בשלימות [ג] מקבלים רפואה ע"י לחם ומים.

והנה בהמשך מבאר מאמר חז"ל "בכל מתרפאין חוץ מעבודה זרה וכו', ומפרש "בכל מתרפאין" - דהיינו אפי' לחם ומים [שזה שלב ג'] חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים [שזה שלב א], נמצא שביאר מאמר חז"ל ששלב א' מביא לידי שלב ג', אך מדלג את הבחי' אמצעית שהוא שלב ב' מענין שלימות התפילה שאוחז בדבר ה'.

דוגמא נוספת מתורה א' ח"ב:

באות יב מובא שכל ענין של להחזיר הכוח לתפילה הוא בחינת "התנוצצות משיח", ומבאר זאת באמצעות ג' שלבים א. שבתחילה היה מראה טעם וריח בתוך עשבים ב. אח"כ עולה

מראה טעם וריח לתפילה [ועיקר עולה הריח, כי הנשמה נהנית בעיקר מהריח, והנשמה הוא עיקר התפילה] ג. התפילה עולה למשיח, ועל זה מביא ראייה כוללת שמשיח יונק משיח השדה, ובזה קישר בין שלב א' של עשבים, למשיח, שהוא שלב ג', ודילג את הבחי' אמצעיות מענין שהריח מעשבים עולה לתפילה אלא משך קורה משלב א' לשלב ג'. והבן.

עד כאן הבאנו רוב סוגי ראיות שיש דוגמאות מתורה א' ח"ב, ובתורות אחרות יש עוד סוגי ראיות שלא פירטנו אותן.

הוספה: יש תמיד לשים לב שלפעמים מביא פסוק אך אינו דורש את כל המילים שלה הפסוק, למשל "מאחז פני כסא" שדורש רק מאחז וכסא, אך "פני" אינו דורש, ובלימוד העיון הדק היטב ימצא לזה פירוש.

"טעם"

אחרי שמביא יסוד ועליה ראייה, בדרך כלל מביא טעם לזה^ט.

ויש כמה סוגי טעמים:

יש טעם שמובא מיד אחר אחרי שהביא היסוד, ויש טעמים המובא רק בהמשך התורה. כמו כן יש טעמים שמורכבים מכמה שלבים, דהיינו שמקודם מביא כמה יסודות חדשים, שלכל יסוד יש ראיות וטעמים ליסוד זה [שלפעמים גם הראיות והטעמים האלו שבאמצע גם כן נבנים מהרכבה של כמה יסודות חדשים וראיות וטעמים], ולפעמים נתארך הטעם והראיה לחצי עמוד ולפעמים גם לכמה סעיפים, וגם כאן יש להיזהר להחזיק ראשו שלא ילך לאיבוד רק לזכור היטב מהו סדר הדברים כאן, שבעצם הוא נמצא באמצע בנין ה'טעם' שמורכב מכמה חלקים של יסודות וראיות שלבסוף מביאים להרכבת הבנין של הטעם להיסוד הראשון.

יש לציין בדרך כלל נכתב הטעם בלשון "כי", אבל לפעמים הוא הסבר או ראייה, וצריך להתבונן מהו כל "כי" האם הוא טעם או הסבר.

ט. וזה רק בדרך כלל, כי לפעמים לא מביא טעם, אך מתוך העיון התורה בפרט לפי כלל א', יוצא שלכל פרט מהתורה יש עליה טעם מיוחד, וזה אחד מנפלאות הכלל הא'.

א. טעם ליסוד.

דוגמא מתורה א' ח"ב:.

מביא יסוד [ב] שצריך להזהר מהמלאכים שלא יפילו, ומביא לזה "טעם" שיש קנאת המלאכים, [ועל זה הטעם מביא ראייה על כמה גדולים שבקשו מלאכי השרת לדחפם].

ב. טעם המורכב מכמה פרטים.

דוגמא מתורה א' ח"ב

באות י"ב מובא שכל עשבים מחזירים כוחם לתוך התפילה וזה בחי' התנוצצות משיח, והטעם לזה מורכב מכמה פרטים, בתחילה מביא א. שכל הצמחים יש להם מראה טעם ריח, ועיקר הוא הריח, והנשמה נהנית מהריח ב. עיקר התפילה הוא מהנשמה, נמצא שעיקר תפילה הוא מריח. ג. שהתפילה שיש בו כל הריחות מגיעים למשיח. נמצא "טעם" שמה שעשבים מחזירים כוחם לתוך התפילה הוא התנוצצות משיח, בנוי מג' חלקים.

ג. טעם המובא רק בהמשך התורה - יש טעמים שלא מובא מיד אחר היסוד, אלא רק אחרי סעיף וכדומה.

דוגמא לזה מתורה א' ח"ב:

באות ט' מביא יסוד שע"י שהתפלה נגאלת נופלים כל הדאקטריי, ומביא טעם כי אין צריכים לרפואות, אך סיום הטעם מדוע אכן אין צריכים לרפואות מסיים רק בסוף הסעיף, ע"י שמקדים כמה יסודות ויוצא מזה שכל רפואות הוא הוא התחלקות הכוחות וכשאוחזים בדבר ה' התפילה שהוא שורש אין חילוק בין לחם ומים לעשבים, ולכן אין צריכים לרפואות, נמצא שהטעם הוא רק בסוף הסעיף, ולא מיד אחרי שהביא היסוד'.

. עוד יש לציין, שאכן הטעם מדוע אין צריכים לרפואות, הביא באות ט', אך מדוע "נופל" כל הדאקטריי, מובא רק בסוף אות י"א, שלא רק שאין צריכים לרפואות אלא נופל כל הרפואות ולא מועיל כלל וכל הרופאים מתביישין בהם. וזה עוד דוגמא שהטעם מובא רק בהמשך.

"הגדרה"

בנוסף ל'יסוד' וה'ראיה' ו'הטעם', רבינו מוסיף גם 'הגדרות' דהיינו שאינו 'יסוד' חדש בעבודת ה', או ראיה וטעם, אלא הוא רק "הגדרה" שאותו ידיעה המובא לעיל במאמר יש לו עוד הגדרה שהוא בחינת דבר פלוני, ושניהם הם ענין אחד.

והגדרות הם על פי רוב על ידי בחינות, וטרם שנראה דוגמאות על זה, נבאר קצת מה פירושו של "בחינת", בחינת הוא מלשון "בוהן" דהיינו שלוקחים איזה דבר ובוהנים אותו לעומק, למשל המושג 'שלג' אם נבחנו אותו לעומק נגלה שהוא גם מושג של קרירות, וגם מושג של מים, וגם של קרח וכו', נמצא שאם אומרים ששלג הוא בחי' קרירות, הכוונה שיש בפנימיות מכנה משותף בין קרירות לשלג, וזה נקרא שהם אותו בחי'. או אם ניקח "שולחן" ונעמיק בזה נראה שהוא גם עץ וגם מרובע וכו', ולכן ניתן לומר על שולחן שהוא בחי' עץ, כי אכן בבחי' מסיומת דהיינו בפנימיותו יש בו עץ.

ולכן כשאומרים שדבר זה פלוני הוא בחי' דבר פלוני, פירושו: הוא שבפשטות אין להם קשר, רק כשבוחנים את הדבר לעומק הרי הם יש להם אותו מכנה משותף, ולכן הוא בחי' אותו דבר.

דוגמא מהגדרות מתורה א' ח"ב:

באות ב' מובא יסוד שלהכיר את המפורסמים איזהו על ידי עזות הוא על ידי בנין ירושלים, ומוסיף לזה בחי' שהוא בחינת לב, והבחי' זו של לב, אינה יסוד חדש וכמובן לא ראיה וטעם, אלא הוא רק בחינת של לב ומעתה יש לירושלים עוד הגדרה והוא "לב" [ועל זה מביא ראיה מורכבת מדוע בנין ירושלים הוא בחי' לב כי ירושלים זה יראה שלם, ויראה זה לב וכו']. ולכן הגם שבפשטות אין שום קשר בין ירושלים ללב, אבל רק כשבוחנים את העומק של ירושלים מגלים שהוא יראה, ומכיון שיראה זה לב, נמצא שיש להם אותו קשר.

עוד דוגמא לזה: באות ד' מובא שרגל הוא התחדשות המוחין, שבפשטות אין שום קשר בין ג' רגלים להתחדשות המוחין, אבל מבאר שהוא אותו בחי' מכיון שנמשך אז התחדשות המוחין כמו שמביא ראיות על זה.

ויש לציין שהאמת שכל ראיות בליקוטי מוהר"ן הוא בנוי על בחי' כפי שאמר רביה"ק התורה שלי היא כולה בחינות, כי רק באמצעות הבחי' והעומק של אותו פסוק נוצר ראיה והבן.

”הסבר”

הסבר פירושו שאינו מגלה עוד יסוד, ולא מביא ראיה וטעם, אלא הוא מבאר את דבריו, לפעמים הוא מרחיב את היסוד, ולפעמים מרחיב את הטעם והראיה.

דוגמא מהסבר תורה א' ח"ב

באות ד מובא שירושלים הוא בחי' יראה שלם, ומסביר מה הפירוש של יראה שלם, "היינו" שלימות היראה.
ויש לציין שבתורה א' ח"ב לא מצאנו כ"כ הסברים, אבל יש תורות שקטעים חשובים הם רק הסברים וביאורים.

”הלבשה - וביאורי פסוקים ומאמרי חז"ל”

ברוב התורות בליקוטי מוהר"ן נפתח המאמר עם פסוק, או מאמר חז"ל או זוהר, ובמשך כל התורה אינו מפרש את הפסוק, אלא רק בסוף התורה שמסיים את כל השגה [הבנוי מהרבה יסודות וראיות וטעמים] הוא מלביש אותו האיך הוא רמוז בפסוק, ולפעמים יש תורות שיש כמה הלבשות שבהם הוא מלביש את התורה.

עוד דבר נוסף יש באמצע תורה שאחרי שמסיים את השגה הוא מפרש בזה את פסוק או מאמר חז"ל [ודבר זה ייתכן לקרוא אותו הלבשה פרטית שהוא כי אינו מלביש את כל התורה רק פרט אחד].

ויש לציין שכל הלבשה וכל ביאור של מאמר חז"ל הוא גם משמש לראיות ויש להתבונן על איזה חלקים בתורה הוא מביא ראיה.

ולפעמים בהלבשה הוא מוסיף עוד ידיעות או בחי' והגדרות חדשות שלא מובא לעיל, ויש לשים לב לזה כי הם חלונות חדשים לתורה^א.

יא. ובכלל השבע עשר, מבואר שבדרך כלל אינו מוסיף יסודות או מושגים חדשים, ואם מוצאים שהוסיף מושגים חדשים שלא מוזכר בתורה לפני זה, יש להתבונן היאך הם כן רמוזים בדרך נעלם בתורה. ובעז"ה בלימוד העיון נעמיק בזה.

דוגמא מהלבשה כללית בתורה א' ח"ב: ביאור האיך כל התורה רמוז בפסוק "תקעו בשופר בכסה ליום חגינו" שבהם הוא מרמז את כל התורה.

דוגמא מביאור מאמרי חז"ל [הלבשה פרטית] בתורה א' ח"ב: באות ג' אחרי שהביא שג' תאוות מפסידים את היראה, מפרש בזה מאמר חז"ל שלוש משמרות הלילה וכו', וכן באות ט' שמובא וזה פירוש בכל מתרפאין וכו'.

אמנם יש לציין שלפעמים ביאור מאמר חז"ל אינו רק הלבשה לבד, אלא הוא בעיקר ראיה לדבריו [ובסופו של דבר כל הלבשה הוא גם ראיה].

שלב הרביעי – סדר בנין התורה

לאחר שאנו יודעים כבר כל המושגים בתורה, בקיאים בכל הלשונות שבתורה וגם ברור לנו כל שורה מהי בדיוק, נקדים עוד שלב חשוב לפני שנכנסים ללימוד העיון והתעמקות לפי הח"י כללים, והוא שלב הרביעי - סדר בנין התורה, לראות האיך כל התורה הוא כמו בנין אחד עם קומות אחד על גבי השני.

וזה לשונו הזהב בספר "מסילות" (פרק ג'):

"אחרי שכבר למד וחזר על המאמר כמה וכמה פעמים, יסכם לעצמו מה הם שלבי הסולם של המאמר, וכדאי לעשותו בכתב, שיהיה באופן ברור, ולא יטעה את עצמו, ואין הכוונה לשלבי הסולם העמוקים והנסתרים המתבארים מתוך עומק המאמר (שאת זה נוכל לעשות רק אחרי שלבי העיון העמוק יותר שיתבארו בפרקים הבאים) אלא עתה יסדר את השלבים הפשוטים הכתובים בפירוש במאמר.

כי הלא בדרך כלל בנויים מאמרי רבינו באופן זה, שיש השלב העליון והגבוה, שהוא התכלית של כל המאמר לזכות לדבר הגבוה והנורא הזה, ויש סולם לכל אדם כיצד יעלה מדרגה לדרגה עד שיזכה לבוא לתכלית זה, והסולם מתחיל מהדרגה הפשוטה השייך לכל אדם, ועל ידי עצה זו עולה לשלב ב' של הסולם, ועל ידי שלב ב' עולה לשלב ג' עד שזוכה לראש העליון של הסולם שהוא התכלית הנרצה.

בדרך כלל מתחיל המאמר מהתכלית הכי גבוה, ואחר כך הוא ממשיך שכדי לזכות לזה צריך את השלב שתחתיו, וכן הלאה עד שבסוף הוא מגיע להשלב הכי פשוט ותחתון השייך לכל אדם.

ולפעמים סדר המאמר הוא להיפך, שהמאמר מתחיל מהתחתון לעליון, שיש עבודה של שלב א', ואח"כ ממשיך שעל ידי זה יזכה לשלב ב', ועל ידי שלב ב' יזכה לשלב ג', עד שלבסוף יזכה להתכלית הנרצה שהוא ראש הסולם.

ולפעמים סדר המאמר הוא, שמתחיל מהשלב הכי גבוה, וממשיך שכדי לזכות להזכר הגבוה הזה, צריך להתחיל מהשלב התחתון הכי נמוך, וכך עולה משלב לשלב, עד שמגיע להשלב העליון שהזכיר בפתחת המאמר. .

ויש מאמרים ששלבי הסולם אינם מבוארים כסדר כלל, לא מעליון לתחתון ולא מתחתון לעליון, אלא קופץ משלב לשלב באופן לא מסודר, ואז יש קושי יותר לסדר את שליבות הסולם כסדרן.

וגם יש מאמרים שבתחילת המאמר נראה כאילו סדר המאמרים הם באופן מסוים, אך בהמשך המאמר נתבאר שיש עוד שלבים שמתחילה דילג עליהם,

(כמו בתורה כ"ז קמא, שבחלק השני של המאמר נתבאר שנשתנו לגמרי סדר השלבים).

ולכן בכל מאמר, אחרי שהבין טוב את פשטות המאמר (כפי שנתבאר בפרק הקודם), יש לסדר לעצמו את כל סדר שליבות הסולם. [וכל תורה יש לה מספר אחר של שליבות הסולם, כי יש תורות שיש בהם סולם של שלשה או ארבעה שליבות, ויש תורות שיש בהם סולם אף של שמונה שליבות]. ויש לסדרם מהעצה הפשוטה השייך לכל אדם בכל מצב, שמשם מתחיל עבודת המאמר הזה, וכך משלב לשלב, עד לשלב העליון שהוא תכלית הייעוד של תורה זו

ע"כ מספר מסילות.

התועלת בזה

התועלת בזה יווכח כל הלומדים שבעת שיודעים את כל שלבי בנין התורה, אז כל התורה מתבהרת יותר ויותר, כי השלבים הם בעצם החוט השדרה של התורה, וכל הטעמים והראיות וההגדרות הם ענפים מהשלבים, ולפני שבונים את בנין התורה אז כל התורה הוא מלא פרטים ופרטי פרטים, אך כשיודעים מה הוא עיקר וקומות של התורה הכל מתבהר יותר ויותר. .

עוד ראה בהלכות ר"ח ה', שמרחיב שכמו הרופא גשמי צריך לידע את מבנה גוף ואת כל תהלוכות הדמים וכו', כן הצדיק הרופא עליון צריך לדעת את הנפש ואת כל תהלוכותיה וכו', וזה מתגלה בכל תורה ותורה הסדר המדויק של כל חולי וכל תרופה ועצה עיי"ש באריכות גדול. .

עוד יעווין שם שגם העצה של לעשות מתורות תפילות יהיה בסדר "כפי סדר חידושי התורה שגילה, כפי בנין הנורא שבנה בכל תורה ותורה שגילה בדרכו הנפלא".

וכן כשמסודר אצלו כל שלבי בנין התורה, אזי בנקל ללכת במשך היום עם כל התורה כולה, ויש בזה עוד אריכות גדולה ואי"ה נרחיב את זה במקום אחר. .

איך עושים את זה

כמה עצות איך עושים את זה:

א. עוברים על התורה, ומסמנים מהו שלב, למשל יש דברים שהוא רק ראי' או הטעם או הגדרה וכו', שזה לא מציינים כלל, אבל גם יסודות וידיעות חדשות, יש שהוא רק ידיעה ואינו שלב ממש, לכן מציינים רק יסודות שהם שלבים, למשל היסוד הראשון בתורה הוא 'שצריך ממשלה על המלאכים', ואח"כ יש עוד יסוד שצריך להנצל מקנאת המלאכים, ואח"כ עוד יסוד העצה להתקשר לשרשי נשמות ישראל.

ב. אחרי שכל השלבים מסומנים כפי סדר התורה, אז מתחילים להתבונן היטב מה היעד והשלב אחרון שהוא התיקון השלם של אותו התורה, ולמשל בתורה א' ח"ב המטרה הוא להגיע ל"ממשלה על המלאכים".

ג. יש לציין שיש יסודות שהם רק רווחים של אותו שלב, אבל לא שלב נוספת בבנין התורה, למשל בתורה א' ח"ב שבפשטות כשזוכים לדבר ה', זוכים לרווח נוספת שנתרפאין אפי' בעת צמיחת המחלה. וענין הרפואה אינו קשור לשליבות של בנין התורה, עוד דוגמא כשזוכים לאחוז בכסא הכבוד יש רווח שאפשר לעשות ראש השנה, אבל אינו שליבה חדשה בבנין התורה [אמנם בעיני התורה ייתכן שנראה שזה כן שלב חדש בבנין התורה].

וכן יש יסודות שהם באותו שלב אמנם רק פרטים וענפים של אותו מדריגה, למשל הזהירות מהתמנות הוא ענף של המדריגה של נבואה, אך בפשטות אינו שלב שעל ידה זוכים למדריגה שעליה, וכן הוא לגבי ג' מפסידי עבודת התפילה שהם ענף של תפילה בשלימות.

פרק ג
לימוד עצמי

פרק ג - לימוד עצמי

בכדי שהלומד יתרגל ללמוד לפי השלבים הנ"ל, הבאנו בעמודים הבאים, כלי עזר ללימוד עצמי, כדי שיוכל כל ואחד ללמוד לפי סדר השלבים, באופן הראוי והנכון.

שלב השני – לימוד פניני נצח

2 דרכים כיצד ללמוד בשו"ת פניני נצח

1. קרא את השאלות ונסה להיזכר לבד בתשובה. זכרת? אשריך בעוה"ז ובעוה"ב! לא זכרת? - שן את התשובה מתוך הספר, ובחן את עצמך שוב.
2. למד בפנים התורה קטע שלם, השתדל להתבונן ולהבין פשוטם של דברים וכונת הלימודים מהפסוקים וממאמרי חז"ל השונים המובאים בפנים. בסיום כל קטע, קרא את השאלות של קטע זה, ונסה למצוא לבד את התשובה בקטע שלמדת. מצאת? אשריך בעוה"ז ובעוה"ב!, לא מצאת, יתכן וזה מראה שעוד לא ירדת לעומק הפשט או הרמז וכו', עיין בעמוד התשובות.

א

תקעו ממשלה

- א. על איזה פסוק נאמרה תורה זו?
- ב. למה נברא איש הישראלי?
- ג. היכן מבואר בדברי חז"ל שזה התכלית והסוף של ישראל?
- ד. מאיזה פסוק לומדים זאת?
- ה. מה צריך כל אחד לראות?
- ו. אך ממה צריך לשמור עצמו מאוד?
- ז. היכן מצינו שהמלאכים מתקנאים מאוד באדם כזה שיש לו ממשלה עליהם?

- ח. מה העצה להנצל מקנאת המלאכים?

תשובות

- ה. שיבוא לזה התכלית שיהיה לו ממשלה על המלאכים.
- ו. שלא יקנאו בו מלאכי השרת ופילו אותו ח"ו.
- ז. במסכת חגיגה מובא על כמה גדולים שביקשו מלאכי השרת לדוחפם.

- ח. לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל ידי ההתקשרות ניצול מהם.

- א. "תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגיגו".
- ב. שיהיה לו ממשלה על המלאכים.
- ג. דאמרו בירושלמי שבת: 'עתידין צדיקים שיהיה מחיצתן לפני מלאכי השרת'.
- ד. "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל".

- ט. היכן מרומז ענין זה בפסוק?
 י. כיצד מכונה כסא הכבוד שממנו נחצבו כל נשמות ישראל?
 יא. מה טענו מלאכי השרת לפני הקב"ה בשעה שעלה משה למרום לקבל תורה?
 יב. מה ענה משה לקב"ה בשעה שאמר לו החזר להם תשובה?
 יג. איזה עצה נתן לו הקב"ה?
 יד. מה הכונה בזה?
 טו. כיצד מרומז הענין הנ"ל בפסוק "ויבן ה' אלוקים את הצלע וגו' "?
 טז. מה הרמז בזה על פי התרגום?
 יז. "את הצלע" – כיצד מרומז בתיבות אלו ענין כסא הכבוד?
 יח. "אשר לקח מן האדם"?
 יט. "ויביאה אל האדם"?
 כ. מה אמר רב עמרם חסידא אל המלאך?

תשובות

- ט. "מאחז פני כסא" – היינו שצריך לאחוז עצמו בשרשי הנשמות החצובות מתחת כסא הכבוד.
 י. "אם כל חי".
 יא. "אשר תנה הודך על השמים" (היינו שיתן התורה להם ולא לישראל).
 יב. אני מתיירא שלא ישרפוני בהבל פיהם.
 יג. אחוז בכסא כבודי.
 יד. שיאחוז ויתקשר בשרשי הנשמות שהם בחינת כסא הכבוד אם כל חי, ועי"ז ינצל מקנאת המלאכים.
 טו. "ויבן" – ראשי תיבות: "ותקעתיו יתד במקום נאמן".
 טז. התרגום הוא: 'ואמיניניה אמרכל מהימן משמש באתר קים', רמז לממשלה שיש לה קיום.
 יז. הצלע היא חוה שהיא היתה "אם כל חי", בחינת כסא הכבוד שמשם נחצבו כל נשמות ישראל שעל ידי זה יש לו כח לעמוד בממשלה זו.
 יח. רמז לאדם העליון כמו שכתוב "ועל הכסא דמות כמראה אדם וגו'".
 יט. זה האדם התחתון – רמז שעל ידי עצה זו שמתקשר בשרשי נשמות ישראל יש כח לאדם התחתון לעמוד בממשלה זו.
 כ. 'אנא בישרא ואנת אש ואנא עדיפנא מינך'.

כא. מה הרמזו בתיבת 'בשרא'?

- כב.** מה צריך לידע כדי לקשר עצמו לשרשי נשמות ישראל?
כג. אם אינו יכול לידע ולקשר עצמו בפרטיות עם כל נשמה ונשמה, מה העצה לזה?
כד. כיצד תועיל לו עצה זו להתקשר עם כל נשמות ישראל?
כה. מה צריך לידע ולהכיר אצל המפורסמים?
כו. היכן מובא בחז"ל כי יש מנהיגים שהם על ידי עזות?

- כז.** על ידי מה ניתן להכיר את המפורסמים איזהו על ידי עזות?
כח. מה ענין ירושלים לבחינת לב?

תשובות

וכשמתקשר עמהם הרי הוא מקושר עם כל נשמות ישראל.

כה. איזה מהם הם מפורסמים של שקר על ידי עזות.

כו. בסנהדרין: 'עזות מלכותא בלא תגא'.

כז. על ידי בנין ירושלים שהוא בחינת הלב.

כח. כי ירושלים היא בחינת יראה שלם (כמובא במדרש), ויראה שלם הוא שלימות היראה התלויה בלב.

כא. 'בשרא' – ראשי תיבות שישים ריבוא בכרס אחד, רמז לשרשי הנשמות שעל ידם יש לו ממשלה על המלאכים בחינת אנה עדיפנא מינך.

כב. צריך לידע מקור כל הנשמות ומקור חיותם מהיכן כל נשמה ונשמה מקבלת חיות.

כג. שיקשר עצמו עם כל מפורסמי ומנהיגי הדור.

כד. כי הנשמות נחלקות תחתם, כי כל מפורסם ומנהיג הדור יש לו כמה נשמות פרטיות השייכים לחלקו,

- כט.** היכן מוצאים בדברי חז"ל שייכות בין היראה ללב?
ל. כיצד יכיר את המפורסמים של שקר ע"י בנין ירושלים?
לא. אלו ג' מדות מחריבים את ירושלים היינו את היראה התלויה בלב?
לב. מדוע הם מחריבים את הלב?
לג. היכן מרומז שממון שרשו בלב?
לד. היכן מרומז שייכות האכילה ללב?
לה. מה שייך תאות משגל ללב?
לו. כיצד מתבאר על פי הנ"ל מאמר חז"ל ל'ג' משמרות הוי הלילה?
לז. 'משמרה ראשונה חמור נוער' – למה זה רומז?
לח. 'שניה, כלבים צועקים' – מה הרמז בזה?
לט. 'שלישית, תינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה' – כיצד מרומז בזה התאוה השלישית?
מ. מה שייכות יש לתינוק יונק משדי אמו לתאוה זו?
מא. מה ענין החלב שינק לתאוה זו?

תשובות

- כט.** במסכת קידושין: 'דבר המסור ללב נאמר בו ויראת'.
ל. יתבאר להלן באות י"ג.
לא. תאות ממון ותאות אכילה ותאות משגל.
לב. כי ג' מדות אלו הם בלב.
לג. "ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה", בחינת "ויתעצב אל לבו".
לד. "ולחם לבב אנוש יסעד".
לה. עיקר התאוה על ידי החמימות הבא מהדם שבחלל הלב.
לו. לילה רמז לחושך ומניעות, הבאים על ידי ג' מדות הנ"ל הרמוזים בג'
מ. משמרות.
לז. רמז לתאות ממון בחינת "יששכר חמור גרם", ותרגומו 'עתיר בנכסין'.
לח. רמז לתאות אכילה בחינת "והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה".
לט. דבמסכת כתובות נקטה המשנה לחטא זה בלשון 'ראוה מדברת וכו'.
מ. תאוה זו לפי היניקה; אם ינק מאשה חצופה מתגבר בו תאוה זו.
מא. כי אמרו רז"ל במסכת בכורות: 'דם נעכר ונעשה חלב', וחלב אשה חצופה נעשה מעכירת דמיה ומזיק לתינוק שתתגבר עליו תאוה זו.

- מב.** היונק מאשה כשירה: האם אין לו חמימות בלבו?
מג. מה נאמר בגמרא על דוד המלך?
מד. כיצד מרומז בתיבת **חלב** שעל ידי חלב כשירה ניצולים מתאוה זו?
מה. כיצד מרומז בתיבת **חלב** שעל ידי חלב חצופה מתגבר תאוה זו?
מו. 'ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי' (המשך מאמר חז"ל דג' משמרות הנ"ל) –
 מה הרמז בזה?

- מז.** על ידי מה מתקנין ג' מדות אלו, והיכן זה מרומז בפסוק?
מח. מה צריך לעשות כדי לתקן הלב מג' מדות אלו?
מט. איזה ג' ענינים יש בדעת?
נ. מה פירוש שהם כנגד שלש רגלים?
נא. מה צריך לזהר בשלש רגלים, ומדוע?

תשובות

- מז.** על ידי הדעת, כמו שנאמר "וידעת היום והשבות אל לבבך".
מח. להמשיך הדעת אל הלב.
מט. הדעת הוא בחינת תלת מוחין, תלת חללי דגולגלתא, והם כנגד שלש רגלים.
נ. שברגל הוא התחדשות המוחין, שנמשך שכל חדש לתקן ג' מידות אלו, וכל רגל מסוגל לתקן אחת מאלו ג' מידות.
נא. לזהר מאוד בכבודם ולקבלם כראוי, כי על ידי מצוות השלש רגלים עי"ז זוכה לתקן הג' מדות הנ"ל.

- מב.** לבו חלל בקרבו ואין לו אלא מעט החמימות המוכרח למצוות הבורא ית"ש.
מג. שלא היה ראוי לאותו מעשה, שנאמר "ולבי חלל בקרבי".
מד. "לבי חלל בקרבי" – ראשי תיבות **חלב**, רמז שעל ידי שינק מאשה כשירה היה לבו חלל ולא היה ראוי לאותו מעשה.
מה. **חלב** ראשי תיבות "חם לבי בקרבי", והיינו כשהוא מאשה חצופה.
מו. רמז שהקב"ה שואג על הפסד היראה כארי, רמז להפסד היראה (על ידי ג' משמורות אלו היינו ג' תאות הנ"ל) כמו שנאמר "אריה שאג מי לא יירא".

- גב.** איזה מידה מתקנים בפסח, והיכן זה מרומז?
נג. איזה מדה מתקנים בשבועות, ומה שייכותה לחג?
נד. כיצד מכונה חג הסוכות בתורה, ומה הרמז בזה?
נה. "קרואי מועד אנשי שם" – למה רומז אנשי שם?
נו. היכן מוצאים בחינת שם בממון?
נז. היכן מוצאים בחינת שם באכילה?
נח. היכן מוצאים בחינת שם במשגל?
נט. היכן מוצאים בחינת שם ביראה שבלב?
ס. מה השייכות בין 'קרואי מועד' ל'אנשי שם'?

סא. כשמתקנים את היראה שבלב, מה נברא על ידי זה?

תשובות

- גב.** בפסח מתקנים תאות ממון, רמז לזה "זה" נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום" ודרשו חז"ל 'וישאילום' – בעל כרחם, כי הם לא רצו ממון כי תקנו תאות ממון.
נג. בשבועות מתקנים תאות משגל, בבחינת דם נעכר ונעשה חלב (כי אוכלים אז מאכלי חלב ומתקנים התאוה הבאה מדמים עכורים).
נד. "חג האסיף" – רמז לתיקון תאות אכילה, כי אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו.
נה. רמז לג' מדות אלו, שכל אחד מהם נקרא שם.
נו. "בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך", וברכה הוא ממון כמו שנאמר "ברכת ה' היא תעשיר".
נז. "וקרא שם בבית לחם".
נח. "כי אם חפץ בה המלך ונקראה בשם".
נט. "ליראה את השם הנכבד".
ס. שצריכין לקרות את המועדות, כדי לתקן את ג' המדות שהם בחינת אנשי שם.
סא. עי"ז נברא מלאך שמשפיע נבואה לכלי הנבואה.

- סב.** מהיכן באה הנבואה?
- סג.** מה היה צורת הכרובים, ומהיכן נשפע אליהם נבואה?
- סד.** היכן מרומז בפסוק ענין זה?
- סה.** מה הראשי תיבות של מלאך, וממה שרשו?
- סו.** כשנברא זה המלאך המשפיע הנבואה (על ידי תיקון שלימות היראה שבלב) – מי זוכה לנבואה, והיכן זה נזכר בפסוק?

- סז.** ממה צריך מאוד לזהר?
- סח.** מדוע משתוקק הירא שמים להתמנות?
- סט.** מדוע צריך לשמור עצמו מזה?
- ע.** מה אמר יהושע למשה על אלדד ומידד, ומה דרשו בו חז"ל?
- עא.** כיצד מובנים דבריו על פי הנ"ל?

תשובות

- סב.** מבחינת כרובים, כמו שנאמר "וישמע את הקול מבין שני הכרובים".
- סג.** הכרובים הם אנפי זוטרי (היינו צורת תינוקות), ומן המלאך נשפע אליהם הנבואה.
- סד.** "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים", רמז לכרובים שהם אנפי זוטרי ונשפעים מן המלאך.
- סה.** מלאך – ראשי תיבות "כי אין מחסור ליראיו", כי שרשו מיראה.
- סו.** אזי יכולים אפילו קטנים להתנבאות, כמו שכתוב "ונבאו בניכם ובנותיכם".
- סז.** מהתמנות.
- סח.** כי מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים ומחמת שדבריו נשמעים הוא משתוקק להתמנות.
- סט.** כי ההתמנות מפסיד השפעת הנבואה.
- ע.** יהושע אמר "אדוני משה כלאם", ודרשו חז"ל "הטל עליהם צרכי ציבור והם כלים".
- עא.** צרכי ציבור היינו התמנות מכלה ומפסיד הנבואה.

עב. מה הרמוז בתיבת 'כלאם'?

- עג. מה נעשה על ידי השפעת הנבואה לבד אף אם אין מי שיתנבא?
 עד. מהי הגלות של התפלה, וכיצד ניתן לראותה?
 עה. היכן מובא ענין זה בחז"ל, ועל איזה פסוק הסמיכוהו?
 עו. באיזה פסוק מרומז שעל ידי הנבואה נגאלת התפלה מן הגלות?
 עז. היכן עוד מרומז שייכות התפלה לנבואה?

- עה. מה נעשה על ידי שנגאלת ונפדית התפלה, ומדוע?
 עט. ממה נעשים כל הרפואות?
 פ. מהיכן הם מקבלים את כוחם?
 פא. היכן מוצאים בדברי חז"ל ענין זה?

תשובות

עו. "כי נביא הוא ויתפלל בעדך", רמז שעל ידי הנבואה התפילה בשלימות.
 עז. "בורא ניב שפתים", בחינת נבואה (כי ניב שפתים רומז לתפלה, וניב רומז לנבואה).

עה. נופל כל הדאקטיריי, כי אין צריכין לרפואות.
 עט. מעשבים.
 פ. כל עשב ועשב מקבל כח מכוכב ומזל המיוחד לו.
 פא. דאמרו במדרש רבה: 'אין לך כל עשב ועשב שאין לו כוכב ומזל שמכה אותו ואומר לו גדל'.

עב. 'כלאם' – אותיות 'מלאך', רמז שההתמנות מפסדת השפעת הנבואה בחינת המלאך.

עג. נגאלת ונפדית התפלה.
 עד. גלותה של התפלה היא שאע"פ שהיא גבוהה מאוד בני אדם מזלזלים בה, ורואים זאת שכשעומדים להתפלל חפצים לפטור התפלה מעליהם.
 עה. על הפסוק "כרום זולות לבני אדם" דרשו חז"ל בברכות: אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בהן.

- פב.** מהיכן בא כח הכוכב והמזל?
פג. מהו לשון התיקוני זוהר הנוגע לענינינו?
פד. מה הם נחשבים כל אחד כנגד הגבוה ממנו?
פה. מהו שורש הכל שמשם בא הכח לכולם?
פו. היכן זה מרומז בפסוק?
פז. מדוע על ידי התפלה אין צריך לרפואת העשבים?
פח. מה הראשי תיבות של 'נביא'?
פט. כיצד מרמז הא' של נביא לש' של שמים?
צ. מה הרמז בראשי תיבות זה?
צא. כיצד מתבאר על פי זה הפסוק: "ישלח דברו וירפאם"?
צב. "וימלט משחיתותם"?
צג. היכן כתוב בתורה כי על ידי תפלה אין צריכים לרפואות?

תשובות

- פב.** מכוכבים שלמעלה ממנו והעליון מהעליון ממנו עד השרים העליונים.
פג. 'כל כוכביא לויין דא מן דא, סיהרא לוי מן שמשא וכו' כי גבוה מעל גבוה וכו'".
פד. הם כולם בבחינת לווים זה מזה וזה מזה.
פה. השורש הוא, דבר ה'.
פו. "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם".
פז. כי התפלה היא בחינת דבר ה' שהוא שורש הכל.
פח. "בדבר ה' שמים נעשו".
פט. מובא בתיקונים שא' הוא רקיע המבדיל בין מים למים (לכן הוא מרמז בר"ת על שמים).
צ. כי על ידי הנבואה זוכין לתפלה שהיא דבר ה'.
צא. שמקבלין כל הרפואות רק על ידי דבר ה' דהיינו תפלה.
צב. 'שחיתותם' – רמז לעשבים כמו הקוצר לשחת, שעל ידי התפלה אין צריך לרפואת העשבים (וזהו וימלט משחיתותם).
צג. "ועבדתם את ה' אלוקיכם" – ואמרו חז"ל עבודה זו תפלה. "ובירך את

צד. כיצד יכולים לחם ומים לרפאות כל מיני חולאים הצריכים כל אחד לעשב אחר?

צה. כיצד יכולים להמשיך כוחות הרפואה לתוך לחם ומים?

צו. אלו שלשה מדות מכונים בשם 'עבודות המפסידים עבודת התפלה'?

צז. כיצד מכונים שלשה עבודות אלו?

צח. היכן מוצאים בחינת עבודה בביזוי אנשים?

צט. היכן מוזכר עבודות בעבודה זרה?

ק. היכן מוצאים ענין עבודות בשמירת הברית?

קא. מה צריך לעשות כדי לזכות לעבודת התפלה ולהתרפאות בכל דבר שבעולם?

קב. כיצד מתפרשת על פי זה הגמרא – 'בכל מתרפאין'?

תשובות

צז. עבודות דסטרא אחרא המפסידין עבודת התפלה.

צח. אצל אחי יוסף שבעוון שביזוהו ולא האמינו לדבריו נפלו לבחינת עבודות ואמרו: "הננו לך לעבדים".

צט. "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" – 'בית עבדים' ע"ש כי ארץ מצרים מלאה גילולים וע"ז.

ק. שנאמר בחם שפגם בברית: "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו".

קא. לצאת משלש עבודות אלו דהיינו משלש מדות הנ"ל.

קב. היינו בכל דבר שבעולם יכולין להתרפאות.

לחמך ואת מימך" – שיהיה לך רפואה על ידי לחם ומים, וממילא; "והסירותי מחלה מקרבך", כי על ידי דבר ה' שורש הכל יהיה ללחם ומים כח לרפאות כמו עשבים.

צד. כי רק למטה מתחלקים הכוחות שכל עשב יש לו כח לרפא חולאת אחרת. אבל למעלה בשורש הכל – הכל אחד, ואין חילוק בין לחם ומים ובין עשבים.

צה. על ידי שאוחזין בהשורש דהיינו דבר ה' בחינת תפלה.

צו. (א) אל תהי בז לכל אדם. (ב) עבודה זרה – ובכללה קלקול האמונה שאינה בשלימות. (ג) שמירת הברית.

קג. 'חוץ מע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים'?

קד. 'ודע שיש חילוק בין החולאת, כי יש חולאת שהוא בחינת צומח' – במה דומה חולאת זו לצומח?

קה. ממתי מתחלת החולאת בגוף?

קו. האם בשעת גידול וצמיחת החולאת אפשר לידע מזה?

קז. איזה ארבעה חילוקים יש ברפואת העשבים?

קח. מתי ניתן לרפאות את החולאת בקל, ומדוע אין מרפאין אותו אז?

קט. מדוע כשאוחזין בדבר ה' זו תפלה ניתן להתרפאות מהחולאת בתחילת צמיחתו?

תשובות

שיש מיחושים שנולדו אז באדם שהם סימנים על החולאת.

קז. (א) יש חולאת שיוכל להתרפאות על ידי עשב אחד. (ב) יש חולאת גדול מזה שצריך לרפואתו להרכיב כמה עשבים. (ג) יש שצריכין רפואות ממרחקים לרפאותו. (ד) ויש שאין מועיל לו שום רפואה כי כח החולאת גדול מכח העשבים.

קה. בתחילת צמיחתו קודם שנצמח ונתגלה היו יכולין לרפאות אותו בקל, אלא שאז הוא נעלם ואין יודע ממנו רק השם יתברך לבד.

קט. מאחר שעל ידי תפלה הוא מקבל רפואתו על ידי לחם ומים שאוכל אז.

קג. בתנאי שיצא משלש מדות אלו שאז זוכה לעבודת התפלה, ואז יכול להתרפאות בכל דבר שבעולם.

קד. כמו הפרי שתחילתו גרעין שנזרע ונרקב בארץ, והוציא שמנונית ונעשו גידין ומהם שורש, וממנו כמו ענפים וענפים לענפים עד שצומח הפרי – כן היא חולאת זו שגודלת וצומחת בתוך הגוף ח"ו.

קה. יש שגדל באדם כמה שנים, ויש שהוא בתולדה מאביו ומאמו ואינו נתגלה אלא לעת זקנותו.

קו. בשעת גדילתו הוא נסתר ונעלם מעין כל חי ואין שום אדם יודע ממנו, אלא

- קי. מה הקשו המפרשים על הפסוק "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאיך"?
- קיא. כיצד מיושב הפסוק על פי הנ"ל?
- קיב. במה תלויה זכות זו?
- קיג. היכן מרומזים בתחילת הפסוק תיקון ג' עבודות הנ"ל?
- קיד. "והישר בעיניו תעשה" למה רומז?
- קטו. "והאזנת למצוותיו" למה רומז?
- קטז. "ושמרת כל חוקיו" למה רומז?
- קיז. מה משמעות הפסוק על פי הנ"ל?
- קיה. האם אחר שכבר נתגלה החולאת עדיין ניתן לרפאותה על ידי תפלה?
- קיט. באיזה פסוק זה מרומז?

תשובות

- קי. הקשו: אם לא ישים, מה צורך לרפואה?
- קיא. "לא אשים עליך" כי ירפא אותך מקודם בעת צמיחת המחלה, כשאינ יודע ממנו רק "אני ה'" ולא יבוא לידי מחלה. וכל זה על ידי דבר ה' בחינת תפלה.
- קיב. בתיקון התפלה, שהוא על ידי שיוצאין מג' עבודות הנ"ל (המפסידין עבודת התפלה).
- קיג. "והישר בעיניו תעשה, והאזנת למצוותיו, ושמרת כל חוקיו...".
- קיד. שלא לבזות שום אדם, שנאמר על זה באיוב "ישר על אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי וכו'".
- קטו. לתיקון הברית, שנאמר בו באברהם "וימל אברהם... כאשר צוה אותו אלוקים".
- קטז. לתיקון אמונה, היפך עבודה זרה שנאמר עליהם "חוקות העמים הבל הוא".
- קיז. שכשמתקנים ג' עבודות אלו, אזי "כל המחלה וגו' לא אשים עליך כי אני ה' רופאך" אפילו קודם שנתגלה החולאת.
- קיה. אף אם אין זוכה להתרפאות מקודם, יוכל להתרפאות על ידי דבר ה' אף ממחלה גמורה.
- קיט. "וברך את לחמך וכו' והסירותי מחלה מקרבך" – היינו אף ממחלה גמורה

קב. מה דרשו חז"ל על תפלת חזקיה (בעת חולאתו) שאמר "והטוב בעיניך עשיתי" – לאיזה טוב נתכוין?

קבא. מה שייכות לשני ענינים אלו על פי הנ"ל?

קכב. כשזוכין לדבר ה' – מה נעשה עם כל הדאקטוירים ורפואותיהם?

קכג. מדוע אין כח לשום רפואה?

קכד. מהו חובת כל העשבים וכל שיח השדה?

קכה. היכן מרומז בתורה ענין חזרת כח העשבים לתוך התפלה?

קכו. איזה בחינה יש בתיקון התפלה כנ"ל?

קכז. באיזה שלשה דברים נחלקים כל הדברים?

תשובות

קכד. כשאדם עומד להתפלל אזי הם מחזירים כוחם לתוך התפלה, וכשמתפלל על איזה חולאת אזי אותן העשבים שיש להם כח לרפאות אותו החולאת הם מחויבים להחזיר כוחם לתוך התפלה שהיא שורשם.

קכה. "ויצא יצחק לשוח בשדה" – שתפלתו היתה עם שיח השדה שחזרו ונתנו כוחם לתוך תפילתו.

קכו. בחינת התנוצצות משיח.

קכז. במראה טעם וריח.

יכול להתרפא בלחם ומים על ידי דבר ה'.

קב. שסמך גאולה לתפלה וגנו ספר רפואות.

קבא. על ידי שסמך גאולה לתפלה – היינו שגאל את התפלה מן הגלות – על ידי זה גנו ספר רפואות כי נתרפאו בדבר ה' ונפלו כל הרפואות.

קכב. אזי אין כח לשום רפואה, וכל הדאקטוירים מתביישים ברפואות שלהם.

קכג. כי כל העשבים חוזרים כוחם לתוך התפלה שהוא בחינת דבר ה' שורש העליון.

קכת. מהו הראשי תיבות שלהם, ומה ענינו?

קכט. איזה משלשה דברים אלו הוא העיקר, ומדוע?

קל. היכן מוצאים בפסוק שעיקר התפלה היא מהנשמה?

קלא. היכן מרומז שמישיח הוא בחינת חוטם?

קלב. מדוע הוא מקבל כל התפלות?

קלג. היכן מרומז בפסוק שייכות בין תפלות לחוטם?

קלד. מה הרמז בשם 'משיח'?

קלה. לאיזה בחינה עוד זוכה הבעל תפלה?

קלו. מה דרשו חז"ל על הפסוק "ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה"?

קלז. מה הנמשל בזה על הבעל תפלה, ואצל מי הוא נושא חן?

תשובות

חוטם ומשיח מקבל אותם.

קלה. לבחינת נשיאות חן.

קלו. 'שכל אחד ואחד נדמה לו כאומתו'.

קלז. הבעל תפלה שזכה לדבר ה' שהוא

שורש העליון שכל הכוחות וכל צבא

השמים כולם מקבלים ממנו, נושא

חן בעיני כל צבא השמים וכל

השרים העליונים, כי כולם מקבלים

ממנו ולכל אחד נדמה שהוא עוסק

עמו לבד בבחינת כל אחד נדמה לו

כאומתו.

קכת. מראה טעם ריח – ראשי תיבות
מטר שהוא המגדל כל הצמחים.

קכט. העיקר הוא הריח שרק ממנו נהנית
הנשמה, כמאמר חז"ל בברכות:

'איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו

ולא הגוף הוי אומר זה הריח'.

קל. "כל הנשמה תהלל י-ה".

קלא. "רוח אפינו משיח ה'".

קלב. כי התפלות הם בחינת ריחות כי הם

באים מהנשמה שיניקתה מהריח

כנ"ל (ומשיח הוא בחינת חוטם).

קלג. "ותהלתי אחטם לך".

קלד. רמז לשיח השדה היינו הריחות

הבאים בתוך התפלה, שהיא בחינת

קלח. כיצד יכול הבעל תפלה להכיר המפורסמים שהם על ידי עזות?
קלט. מה נחשבים כל צבא השמים וכל השרים העליונים כלפי הבעל תפלה, ומה הוא נחשב כלפיהם?

קמ. כיצד מרומז הדבר בתיבת 'מלוה', ומה הרמז בזה?
קמא. מדוע נופל עזותם של המפורסמים לפני הבעל תפלה?
קמב. כיצד מרומז הדבר בפסוק "כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם"
קמג. איזה רמז עוד יש בתיבות "ואדעך בשם"?

קמד. הצדיק שזוכה לכל הבחינות הנ"ל, מה הוא יכול לעשות?
קמה. כיצד עושה האדם ראש השנה לחבירו?
קמו. מה צריך האדם ליזהר ולהסתכל בעצמו היטיב?

תשובות

קלח. כי עזותם נופל לפניו.
קלט. הם נחשבים כלווים אצלו בבחינת 'כל כוכביא לויין דא מן דא', והוא המלוה הגדול שכולם לווים ומקבלים כוחם ממנו.
קמ. 'מלוה' – ראשי תיבות "וצבא השמים לך משתחויים", שכל צבא השמים הם משתחויים ונכנעים לשורשם שהוא הבעל תפלה.
קמא. כי אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, ומכיון שכולם הם לוויין ממנו נופל עזותם לפניו.
קמב. "כי מצאת חן בעיני" – רמז לנשיאות חן של הבעל תפלה (משה רעיא מהימנא) בעיני כל צבא

השמים, "ואדעך בשם" – על ידי זה תוכל להכיר כל המפורסמים בעלי השם ומי שמפורסם על ידי עזות יפול לפניך.
קמג. רמז שעל ידי המפורסמים (האמיתיים) הוא מקושר עם כל הנפשות שנאמר בהם "נפש חיה הוא שמו", בחינת מאחז פני כסא היינו התקשרות לשרשי הנשמות.

קמד. הוא יכול לעשות ראש השנה.
קמה. כשהוא יושב לדבר בחבירו ודנו זה בחינת ראש השנה שהוא יומא דדינא.
קמו. אם הוא ראוי לזה לדון את חבירו.

- קמז.** "כי המשפט לאלוקים הוא" – מדוע רק השי"ת ראוי לשפוט את האדם?
קמח. השי"ת שמגיע למקומו של כל אחד, כיצד הוא דן?
קמט. היכן אנו רואין רחמנותו?
קנ. מה היה לולא זאת?
קנא. מה היתרון בראש חודש?
קנב. איזה עוד יתרון יש לראש חודש?
קנג. מה פירוש 'אין העולם מקומו', והלא השרה שכינתו בבית המקדש?
קנד. באיזה פסוק מפורש הדבר?
קנה. במה אם כן נחשב שהשרה שכינתו בבית המקדש, ומדוע עשה כן?
קנו. באיזה פסוק מרומז הדבר שמחמת שאין העולם מקומו יכול השי"ת לעשות ראש השנה שהוא יום הדין?

תשובות

- קמז.** אמרו רז"ל במסכת אבות: 'אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו', ואין מי שיכול לידע ולהגיע למקום חבירו רק השי"ת שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וכל אחד יש לו מקום אצלו.
קמח. השי"ת הוא בעל הרחמים ודן את כל אחד לכף זכות, ומקיים המשנה 'והוי דן את כל אדם לכף זכות'.
קמט. במה שקבע לנו יום הדין בראש חודש.
קנ. איך היינו מרימים פנינו לבקש כפרה מאתו יתברך.
קנא. כיון שבראש חודש השי"ת אומר הביאו עלי כפרה, וכיון שהוא עצמו מבקש כפרה על כן אין לנו בושה לבקש מאתו כפרה.
קנב. שכיון שהשי"ת מתחרט כביכול, אין לנו בושה להתחרט לפניו על חטאינו.
קנג. אין הכונה ח"ו שנתצמצם שם אלוקותו יתברך.
קנד. כמו שאמר שלמה (בחנוכת הבית): "הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה".
קנה. הכונה: שהמשיך לשם קדושתו יתברך מחמת ציורא דעובדא דבראשית וציורא דגן עדן שהיו שם, כמובא בהקדמת התיקונים.
קנו. "לביתך נאוה קודש" – רמז שבבית המקדש רק המשיך קדושתו מחמת הדברים הנאים הנ"ל, אבל הוא יתברך אין העולם מקומו רק הוא מקומו של עולם, ולכן "ה' לאורך

קנז. באיזה פסוק מרומז שאף הצדיק האוחז בכסא הכבוד שרשי הנשמות, אף הוא בבחינת מקומו של עולם ויכול לעשות ראש השנה?

- קנח.** כיצד מרומזת התורה הזו בפסוק "תקעו בחודש וגו'?"
קנט. אלו חמשה בחינות שנאמרו בתורה זו רמוזים בתיבת 'שופר'?
קס. כיצד מרמז שופר על הלב?
קסא. כיצד מרמז שופר על יראה?
קסב. כיצד מרמז שופר על נבואה?
קסג. כיצד מרמז שופר לתפלה?
קסד. כיצד מרמז שופר לשיח השדה?
קסה. מהו ביאור סיום הפסוק: "בכסא ליום חגיגו"?

תשובות

החודש, כנאמר "עשה ירח למועדים".

קנט. (א) הלב. (ב) יראה. (ג) נבואה. (ד)

תפלה. (ה) שיח השדה.

קס. מובא בזוה"ק שהלב ניזון משופרא דשופרא (לשון שופר).

קסא. "היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו".

קסב. "הרם כשופר קולך" (כך נאמר לנביא ישעיה).

קסג. השופר הוא צר בפיו והולך ומתרחב, רמז לתפלה שנאמר בה "מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה".

קסד. ביהושע נאמר: "במשוך בקרן היובל" (כינוי לשופר), ו'יובל' הוא ראשי תיבות "ויצא יצחק לשוח בשדה".

קסה. (הצדיק שזכה לכל אלו הבחינות) על ידי זה יכולין לעשות ראש השנה.

ימים" – הוא יכול לעשות ראש השנה המכונה בגמרא 'יומא אריכתא'.

קנז. "וכסא כבוד ינחילם כי לה' מצוקי ארץ" – רמז לצדיק שזכה לאחוז בכסא הכבוד, "וישת עליהם תבל" – רמז שהצדיק הוא מקומו של עולם, וממילא הוא יכול לעשות ראש השנה.

קנח. "תקעו" – רמז לממשלה של הצדיקים על המלאכים, המרומז בפסוק "ותקעתיו יתד במקום נאמן" (כמובא לעיל תשובה ט"ו-ט"ז), "בחודש" – רמז להתחדשות המוחין בשלש רגלים הנקבעים על ידי קידוש

קסו. מה קשה בענין הנבואה הנ"ל?

קסז. מה התשובה על קושיא זו

קסח. מדוע לא נכתבה התשובה בביאור?

תשובות

שלמטה מנצח והוד שמשם הנבואה.
 קסז. יש בזה דברים בגו, דהיינו כשהיא
 עולה למעלה מהם אזי היא דייקא
 משפיע נבואה.
 קסח. כי אין לנו עתה עסק בזה.

קסו. על מה שמבואר לעיל (אות ו') כי
 המלאך הוא המשפיע הנבואה בחינת
 המלאך הגואל, והלא המלאך הנ"ל
 הוא בחינת השכינה (כמובא בכמה
 מקומות בזוה"ק) והיא בבחינה

שלב השלישי - לימוד יסוד ראוי טעם וכו'

להלן הבאנו הסעיפים הראשונים מהתורה, משולב עם קווים, ועליהם צויין האם שורה זו היא: יסוד, ראייה, טעם, הגדרה, הסבר, והלבשה. ולאחר מכן המשך התורה, עם קווים ריקים, בהם על הלומד לציין בעצמו כל שורה מהי. כמו כן השארנו בסוף התורה, קטע שלם לא מפוצל בשורות, כדי שהלומד יתלמד לעשות זאת בעצמו בשאר התורות בליקו"מ.

חשוב לציין, כי הבאנו על כל דבר איזה סוג ראייה היא, והאם הוא ראייה מורכבת וכו', ודבר זה קשה למתחילים לדעת כל דבר האם הוא ראייה מורכבת או ראייה אחרת, לכן כדאי בתחילה לציין בסתם: "ראייה", אך כדאי להתבונן היטב, האיך הוא ראייה ועל איזה דבר הוא ראייה.

א. כי איש הישראלי נברא, שיהיה לו ממשלה על המלאכים _____ יסוד א - 1

וזה התכלית והסוף של ישראל _____ יסוד א - 2^ב

כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ירושלמי שבת פרק ב). עתידין צדיקים, שיהיה מחצתן לפני מלאכי השרת שנאמר: "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל" שהמלאכים יצטרכו לשאל מישראל, כשירצו לידע מה פעל אל _ ראייה ליסוד הראשון + הסבר על הראיה

וצריך כל אחד לראות, שיבוא לזה התכלית, שיהיה לו ממשלה על מלאכים _ סיום היסוד א

אך צריך לשמר עצמו מאד ולראות, שיהיה לו בח לעמד בממשלה זו שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו, חס ושלום (עין זוה"ח שה"ש ע"פ שחורה אני ונאווה כו) _____ יסוד ב'

כי המלאכים מתקנאים מאד באדם כזה, שיש לו ממשלה עליהם _____ טעם ליסוד ב

כמו שמצינו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (חגיגה טו:) על כמה גדולים, שבקשו מלאכי השרת לדחפו _____ ראייה לטעם.

סיכום אות א

כמה יסודות וראיות וטעמים התבאר באות זו? ב' יסודות וב' ראיות וטעם אחד _____

"ציין שלבי הבנין התורה בסעיף א? ב' שלבים [א] ממשלה על המלאכים [ב] להזהר

מקנאת המלאכים שלא יפילו

יב. בדקדוד יותר ניתן לחלק לב' יסודות יסוד א-2. התכלית יסוד א-3 והסוף

יג. סיכום שלבי בנין התורה, נועד בעיקר לשלב הרביעי שאז נלמד שלבי בנין התורה, אך כדאי כבר כעת לסכם כל סעיף

ב. והעצה על זה לקשר עצמו עם נשמות ישראל ועל ידי ההתקשרות נצול מהם — יסוד ג
[שלב ב' מביא שמביא ליסוד ב

וזה בחי' (איוב כ"ו) : "מאחז פני כסא" שצריך לאחז עצמו בשרשי הנשמות, החציבות מתחת
כסא הכבוד _____ הגדרה [וכן ראייה]⁷

שהיא בחינת (בראשית ג) : "אם כל חי" (עין מדרש הנעלם חיי שרה קכ"ה:) _____ הגדרה¹⁰
וזה בחינת מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת פח:) בשעה שעלה משה למרום, אמרו
מלאכי השרת מה לילוד אשה בינינו אמר להם : לקבל תורה בא אמרו: אשר תנה הודך
על השמים וכו אמר הקדוש ברוך הוא למשה: החזר להם תשובה אמר: אני מתירא, שלא
ישרפוני בהבל פיהם אמר לו: אחז בכסא כבודי וכו. _____ ראייה [א] ליסוד ג.

הינו שנתן לו השם יתברך עצה לאחז ולהתקשר בשרשי הנשמות שהם בחינת כסא הכבוד,
אם כל חי, כנ"ל שעל ידי זה יהיה נצול מן קנאת המלאכים כנ"ל. _____ ביאור הראיה

וזה בחינת (בראשית ב) : ויבן האלקים את הצלע אשר לקח מן האדם וכו ויבן ראשי תבות:
ותקעתיו יתד במקום נאמן (ישעיה כ"ב) שהוא בחינת ממשלה, כמו שתרגם יונתן על זה
הפסוק. ואמנינה אמרכל מהימן משמש באתר קים הינו בחינת ממשלה הנ"ל, שיהיה לה
קיום כנ"ל הצלע, שהיא בחינת חוה אם כל חי בחינת כסא הכבוד, שרשי הנשמות כנ"ל
שעל ידי זה יש פח לעמד בממשלה זו כנ"ל אשר לקח מן האדם, הינו האדם העליון כמו
שכתוב (חזקאל א) : "ועל הכסא דמות כמראה אדם" וכו ויביאה אל האדם, הינו אל האדם
התחתון שעל ידי זה יש פח לאדם התחתון לעמד בממשלה זו כנ"ל.

ראיה [ב] ליסוד ג' _____

וזהו שאמר רב עמרם חסידא אל המלאך (קדושין פ"א). אָנָּא בְּשָׂרָא וְאַנְתָּא אִישׁ, וְאַנָּא עַדִּיפְנָא
מִנְךָ בְּשָׂרָא רְאִישֵׁי תְבוֹת: ששים רבוא בכרם אחד (מ"ר שה"ש בפסוק הנך יפה, ע תיקון כא) דהינו
בחינת שרשי הנשמות שעל ידי זה יש לו פח, שיהיה לו ממשלה על המלאכים בחינת: אָנָּא

את שלבי הבנין התורה של סעיף זה, ובכך מתרגלים בכל שלומדים תורה לסכם את שלבי הבנין, ובכך יוכל בנקל לדעת
סדר 'כל' שלבי בנין התורה.

יד. היינו הגדרה על שצריך לאחז בשרשי נשמות ישראל הוא לאחז בכסא הכבוד, ועל המושג לאחז בכסא הכבוד יש
ראי' מאחז פני כסא, אך אין עדיין ראייה שזה מציל מקנאת המלאכים וכו'.

טו. הגדרה שכסא הכבוד הוא בחי' אם כל חי. מובא בזוהר חדש חיי חדש, [מ"מ מהרב מטשהערין].

עדיפנא מנך כנ"ל. _____ ראייה [ג] ליסוד ג'

סיכום: למדנו באות ב יסוד אחד ועליו ג' ראיות, וכן ב' הגדרות שנשמות ישראל הוא כסא הכבוד, וכסא הכבוד הוא אם כל חים

ציין שלבי הבנין באות ב. למדנו שלב [ג] שע"י להתקשר לנשמות ישראל זוכים לשלב [ב] להנצל מקנאת המלאכים (וזוכים לשלב [א] למשול על המלאכים)

ג. ולקשר עצמו לשרשי הנשמות של ישראל צריך לידע מקור כל הנשמות ומקור חיותם, מהיכן כל נשמה ונשמה מקבלת חיות. _____

והעקר לידע כל מפרסמי הדור, כי אם אינו יכול לידע ולקשר עצמו בפרטיות עם כל נשמה ונשמה, צריך לקשר עצמו עם כל מפרסמי ומנהיגי הדור _____

כי הנשמות נחלקים תחתם, כי כל מפרסם ומנהיג הדור יש לו כמה נשמות פרטיות השייכים לחלקו, וכשמקשר עצמו עם המפרסמים, הוא מקשר עם כל פרטי נשמות ישראל _____

אך צריך לידע ולהכיר את המפרסמים, כי יש כמה מפרסמים שהם בשקר, והם רק על ידי עזות. _____

כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קה.): עזות מלכותא בלא תנא _____

סיכום כמה יסודות וראיות למדנו _____

ציין שלבי בנין התורה באות יג _____

ד ולהכיר את המפרסמים, איזהו על ידי עזות, הוא על ידי בנין ירושלים _____
שהוא בחינת הלב _____

כי ירושלים בחינת יראה שלם (מ"ר וירא פ' נו, ועי' מ"ר במדבר פ"ב ע"פ נאווה כירושלים) _____

הינו שלמות היראה, התלויה בלב _____

כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קידושין לב): דבר המסור ללב נאמר בו ויראת _____

אך יש שלש מדות שהם מחריבי ירושלים, דהינו הלב, הינו שמפסידין היראה התלויה בלב

והשלש מדות הם: תאות ממון ותאות אכילה ותאות משגל

כי שלש מדות אלו הם בלב, ועל כן הם מפסידים היראה שבבלב

ממון נרששו בלב, בבחינת (משלי י'): ברכת ה' היא תעשיר, ולא יוסף עצב עמה; בחינת (בראשית ו'): ויתעצב אל לבו

אכילה, בחינת (תהלים קד'): ולחם לבב אנוש יסעד.

תאות משגל גם כן בלב, כי עקר התאוה על ידי החמימות, הבא מהדמם שבחלל הלב ומחמת שהם בלב, על כן הם מפסידין היראה שבבלב, שהוא בחינת ירושלים.

וזה פרוש (ברכות ג'): שלש משמרות הוי הלילה וכו', לילה זה בחינת חשך, הינו מניעות, והם בחינת שלש משמרות, הינו בחינת שלש מדות הנ"ל

וזהו: משמרה ראשונה – חמור נוער, בחינת תאות ממון, בחינת (בראשית מט'): יששכר חמור גרם; ותרנומו: עתיר בנכסין

שניה – כלבים צועקים, זה בחינת תאות אכילה, כמו שכתוב (ישעיה נו'): והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה

שלישית – תינוק יונק משדי אמו, ואשה מספרת עם בעלה; זה בחינת משגל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (כתובות יג'): ראוה מדברת וכו'

וזהו: תינוק יונק משדי אמו, כי תאוה זו לפי היניקה, אם התינוק יונק מחלב אשה חצופה, אזי מתגבר בו תאוה זו, כי דם נעקר ונעשה חלב (בכורות ו:)

ועל כן כשהיא חצופה, אזי מזיק להתינוק חלב הנעשה מעבירת דמיה, ונולד לו חמימות בלב, שהוא התגברות תאוה זו

וכן להפך, כשיונק חלב אשה כשרה, אזי לבו חלל בקרב, ואין לו חמימות, רק מעט המכרח למצוות הבורא יתברך שמו,

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ע"ז ד:): לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, שנאמר (תהלים קט): ולבי חלל בקרבי. כי לבי חלל בקרבי – ראשי תבות חלב, הינו שעל ידי חלב כשרה לבו

חָלַל בְּקַרְבּוֹ, וְאִין מִתְגַּבֵּר בּוֹ תִּאְוָה זֹה, וְעַל כֵּן דָּוִד, שֶׁהָיָה בְּבַחֲיִנָּה זֹה, לֹא הָיָה רָאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וּלְהַפְדֵּי, חֵלֶב אִשָּׁה חֲצוּפָה מוֹלִיד חֲמִימוֹת הַרְבֵּה, בְּחִינַת: חֵם לְבִי בְּקַרְבִּי (תהלים לט) – רֵאשִׁי תְבוֹת חֵלֶב וְכֵן"ל.

וְזֶהוּ שְׂאֵמְרוּ רְבוּתֵינוּ וְזִכְרוֹנֵנוּ לְבִרְכָּה (שם בברכות): וְעַל כֵּל מְשֻׁמֵּר וּמְשֻׁמֵּר יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׂוֹאֵג כְּאָרִי; הֵינּוּ עַל הַפֶּסֶד הַיְרָאָה, בְּחִינַת: אֲרִיָּה שְׂאֵג מִי לֹא יִירָא (עמוס ג) _____
כִּי שְׁלֹשׁ מִדּוֹת הֵנ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ מְשֻׁמְרוֹת, הֵם מִפְּסִידִין בְּנֵן יְרוּשָׁלַיִם, הֵינּוּ שְׁלֵמוֹת הַיְרָאָה, הַתְלוּיָה בְּלֶב כֵּן"ל.

סיכום כמה יסודות וראיות וביאורי מאמר חז"ל [הלבשה]

ציין שלבי בנין התורה באות ד

ה וּלְתַקֵּן שְׁלֹשׁ מִדּוֹת אֱלוֹהִים עַל יְדֵי הַדַּעַת _____
שְׂצָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת אֶל הַלֵּב _____
בְּבַחֲיִנַת (דברים ד): וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וְהַיּוֹמוֹת אֶל לְבָבְךָ; שְׂצָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת אֶל הַלֵּב _____
וְעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן שְׁלֹשׁ מִדּוֹת הֵנ"ל, כִּי הַדַּעַת הוּא בְּחִינַת תְּלַת מַחִין, תְּלַת חֲלָלִי דְגִלְגָּלְתָּא

וְהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים _____

כִּי כָּל רְגַל הוּא בְּחִינַת הַתְּחַדְּשׁוֹת הַמַּחִין, שְׂנַמְשֻׁךְ שֶׁכֵּל חֲדָשׁ לְתַקֵּן שְׁלֹשׁ מִדּוֹת אֱלוֹהִים _____
הֵינּוּ, בְּכָל רְגַל מְשַׁלֵּשׁ רְגָלִים נִתְתַּקֵּן מִדָּה אַחַת מְשַׁלֵּשׁ מִדּוֹת הֵנ"ל _____
עַל כֵּן צְרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד בְּכַבּוּד יוֹם טוֹב, וּלְקַבֵּל הַשְּׁלֹשׁ רְגָלִים כְּרָאוּי _____
כִּי עַל יְדֵי מִצּוֹת הַשְּׁלֹשׁ רְגָלִים, עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְתַקֵּן הַשְּׁלֹשׁ מִדּוֹת הֵנ"ל _____

כִּי בְּפֶסֶח נִתְתַּקֵּן תְּאוֹת מְמוֹן, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שמות יב): וְה' נָתַן אֶת חֵן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׂאֵלוּם – בְּעַל כְּרָחֵם (ברכות ט), כִּי הֵם לֹא רָצוּ כָּלָל, כִּי אִזּוֹ נִתְתַּקֵּן תְּאוֹת מְמוֹן _____

בְּשִׁבּוּעוֹת נִתְתַּקֵּן תְּאוֹת מְשַׁגָּל, בְּבַחֲיִנַת: דָּם נֶעְפָּר וְנַעֲשֵׂה חֵלֶב _____
בְּסִפּוֹת נִתְתַּקֵּן תְּאוֹת אֲכִילָה, כִּי סִפּוֹת נִקְרָא חֵג הָאִסְיָף (שמות כג), שְׂאוּסָף כָּל מִינֵי מֵאֲכָל,

וזהו בחינת תקון תאות אכילה, כי אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו וכו' (יומא עד:).

וזה בחינת (כמדבר טו): קרואי מועד אנשי שם. אנשי שם זה בחינת שלש מדות הנ"ל, שקבל אחד ואחד נקרא בחינת שם

ממון – כמו שקתוב (שמות כ): בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך, בחינת: ברכת ה' היא תעשיר וכו', כנ"ל

אכילה – כמו שקתוב (רות ד): וקרא שם בבית לחם

משגל – בחינת (אסתר ב): כי אם חפץ בה המלך ונקראה בשם

וגם היראה שבלב היא גם כן בחינת שם, בבחינת (דברים כח): ליראה את השם הנכבד

וזהו בחינת: קרואי מועד אנשי שם, שאריכין לקרות את המועדות, דהינו השלש רגלים, לתקן את השלש מדות הנ"ל, שהם בחינת אנשי שם כנ"ל

סיכום אות ה' – כמה יסודות למדנו, וכמה ראיות וטעמים והגדרה למדנו

ציין שלבי הבנין באות ה

ו ועל ידי בנין ירושלים, דהינו תקון שלמות היראה שבלב, על ידי זה נברא מלאך, שמשפיע נבואה לכלי הנבואה

כי הנבואה באה מבחינת פרוכים, בבחינת (כמדבר ז): וישמע את הקול מבין שני הפרוכים, ופרוכים הם אנפי זוטרי (זוהר בראשית דף יח): והם נשפעים מן המלאך

בבחינת (בראשית מח): המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים, שהם אנפי זוטרי, בחינת פרוכים

וזה המלאך שרשו מיראה

כי זה אותיות מלאך – ראשי תבות: כ' א' ין מ' חסור ל' יראוי (תהלים לד).

ואזי נמשכת נבואה, ואפלו קטנים יכולין להתנבאות, בבחינת (יואל א): ונבאו בניכם ובנותיכם

סיכום אות ו

ציין שלבי בנין באות ו

ז אך צריך לזהר מאד מהתמנות, כי זה הזוכה ליראה יש לו השתוקקות להתמנות

כי מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין (ברכות ו:), ומחמת שדבריו נשמעין, הוא משתוקק להתמנות

אבל צריך לשמר עצמו מאד מהתמנות, כי ההתמנות מפסיד השפעת הנבואה, בחינות המלאך הנ"ל, הנעשה על ידי היראה.

וזה שאמר יהושע למשה, כשאמר לו: אלהד ומידד מתנבאים במחנה (במדבר יא) – אדוני משה כלאם. פרש רש"י (והוא בסנהדרין יז): הטל עליהם צרכי צבור והם כלים וכו'; כי צרכי צבור, הינו התמנות, מכלה ומפסיד הנבואה כנ"ל, כי נעשה מאותיות "מלאך" כלאם

סיכום אות ז'

ציין שלבי בנין התורה באות ז

ח ועל ידי השפעת הנבואה, אף על פי שאין מי שיתנבא, רק שיש בחינת השפעת הנבואה בעולם, על ידי זה נגאלת ונפדית התפלה – כי התפלה היא גבוה מאד, ובני אדם מזלזלין בה, וכשעומדים להתפלל, חפצים לפטר התפלה מעליהם

כמאמר רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו:): כרם זלת לבני אדם – אלו דברים העומדין ברומו של עולם, ובני אדם מזלזלין בהם וכו',

ועל ידי הנבואה נגאלת התפלה מן הגלות, בבחינת (בראשית כ): כי נביא הוא ויתפלל בערך

שעל ידי נבואה התפלה בשלמות, כי התפלה היא בחינת (ישעיה נז): בורא גיב שפתים, בחינת נבואה

סיכום אות ח

ציין שלבי בנין התורה באות ח

ט וכשנגאלת ונפדית התפלה, אזי נופל כל הדאקטריי

כי אין צריכין לרפואות

כי כל הרפואות הם על ידי עשבים, וכל עשב ועשב מקבל כח מפוכב ומזל המיוחד לו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מ"ר בראשית פ' י): אין לך כל עשב ועשב שאין לו כוכב ומזל, שמכה אותו ואומר לו: גדל.

וכל כוכב ומזל מקבל כח מפוכבים שלמעלה ממנו, והעליון – מהעליון ממנו, עד שמקבלים כח מהשרים העליונים כמו שאמרו (בתקו"ו תיקון מד, דף פב:): כל כוכביא ליון דא מן דא, סהרא לוי מן שמשא וכו', כי גבוה מעל גבוה וכו' (קהלת ה)

והם כלם בחינת לוויים זה מזה וזה מזה, עד שמקבלים ולוין מהשרים העליונים, והשרים מקבלים מהעליונים מהם, גבוה מעל גבוה, עד שכלם מקבלים משרש הכל, שהוא דבר ה' כמו שפתיב (תהלים לג): בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם

ועל בן כשזוכין לתפלה, אין צריכין לרפואת העשבים, כי התפלה היא בחינת דבר ה', שהוא שרש הכל.

וזה בחינת נביא, ראשי תבות: בדבר יי שמים נעשו; כי האלף הוא רקיע, המכדיל בין מים למים (תיקון ה' ותיקון מם) [פרוש, ועל בן תבת שמים היא במקום הא' שבתבת נביא כי הא' היא רקיע וכו' פנ"ל:], כי על ידי נבואה זוכין לתפלה, שהיא בחינת דבר ה', פנ"ל

וזה בחינת (תהלים קז): ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם. ישלח דברו וירפאם, הינו שמקבלין כל הרפואות רק על ידי דבר ה', דהינו תפלה. אזי: וימלט משחיתותם, הינו עשבים, בחינת (מנחות עא) הקוצר לשחת, כי אין צריכין לרפואת העשבים פנ"ל:

וזהו בחינת: ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך (שמות כג). ועבדתם את ה' – עבודה זו תפלה (ב"ק צב:). אזי: וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה וכו'; הינו שיהיה לך רפואה על ידי לחם ומים, על ידי שיתברכו מן שרש הכל, דהינו דבר ה', בחינת תפלה, ויהיה ללחם ומים כח לרפואת כמו עשבים.

כי התחלקות הכחות, שזה העשב יש לו כח לרפאת חולאת פלוני וזה חולאת פלוני, וכיוצא בזה – כל חלוקי כחותם הוא רק למטה, אבל למעלה בשרש הכל, דהינו דבר ה', הכל אחד, ואין חלוק בין לחם ומים ובין עשבים, וכשאוחזין בהשרש, דהינו דבר ה', בחינת תפלה, יכולין להמשיך כחות הרפואה לתוך לחם ומים, ויהיה לו רפואה על ידי לחם ומים, בחינת: וברך את לחמך וכו' והסירותי מחלה וכו' כנ"ל

סיכום אות ט

ציין שלבי בנין התורה באות ט

י אף יש שלש עבודות שהם מפסידין עבודות התפלה, והם שלש מדות, הינו: א. אל תהי כן לכל אדם (אבות פ"ד) – שלא לבזות שום אדם; ב. עבודה זרה – ואפלו קלקול האמונה, שאין האמונה בשלמות, הוא גם כן בחינת עבודה זרה; ג. שמירת הברית – הינו מי שאין שומר הברית כראוי.

כי כל שלש מדות אלו הם בחינת עבודות דסטרא אחרא, ומפסידין עבודת התפלה בזוי אנשים הוא בחינת עבודה, כמו שמצינו באחי יוסף, על שבזו אותו ולא האמינו שהוא יהיה מלך, על ידי זה נפלו לבחינת עבודות, ואמרו לו: הננו לך לעבדים (בראשית ג). עבודה זרה – כמו שפתיב (שמות כ): אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים; כי ארץ מצרים מלאה גלילים ועבודה זרה, ועל כן נקראים בית עבדים, בחינת עבודת הנ"ל

שמירת הברית – מי שפוגם בו הוא גם כן בבחינת עבד, בחינת חם, שנאמר בו (בראשית ט): ארור כנען, עבד עבדים יהיה לאחיו. וצריך לצאת משלש עבודות אלו, דהינו משלש מדות הנ"ל, ואז זוכין לעבודת התפלה, ואז יכולין להתרפאת בכל דבר שבעולם, אפלו בלחם ומים, כנ"ל.

וזה פרוש (פסחים כה): בכל מתרפאין, הינו בכל דבר שבעולם יכולין להתרפאות, ובתנאי – חוץ מעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים, דהינו שלש מדות הנ"ל, שהם בחינת שלש עבודות כנ"ל, הינו כשיוצא משלש מדות אלו, אזי: בכל מתרפאין – אפלו בלחם ומים כנ"ל. כי כשהוא חוץ משלש עבודות הנ"ל, ואז זוכה לעבודת התפלה, אזי יכול להתרפאות בכל דבר שבעולם כנ"ל

סיכום אות י

ציין שלבי בנין התורה באות י

יא ודע, שיש חלוק בין החולאת.

כי יש חולאת שהוא בחינת צומח, כמו שזרעין גרעין בארץ והוא נרקב, ויוצא ממנו שמנונית ונעשין גידין, ונתוספין אלו על אלו, עד שנעשה השרש, וממנו יוצא כמו ענפים, ומאלו ענפים עוד ענפים אחרים, עד שצומח הפרי.

כמו כן יש חולאת שגדל באדם כמה שנים.

ויש חולאת שהוא באדם בתולדה מאביו ואמו, ואינו נתגלה אלא לעת זקנותו, ובשעת צמיחת וגדול החולאת, אזי החולאת נסתר ונעלם מעין כל חי, ואין שום אדם יודע ממנו, רק שיש מחושים שנולדים באדם אז, בעת גדול החולאת, שהם סימנים על החולאת. _____

וכן ברפואת העשבים יש גם כן חלוקים.

שיש חולאת, שיוכל להתרפאות על ידי עשב אחד.

ויש חולאת גדול מזה, שצריכין לרפואתו מרובים, להרכיב כמה עשבים לרפואה.

ויש שצריכין רפואות ממרחקים לרפואתו.

ויש חולאת שאין מועיל לו שום רפואה, כי כח החולאת גדול מכח העשבים, ובתחלת צמיחת החולאת, קדם שנצמח ונתגלה, היו יכולין לרפאת אותו בקל, רק שאז היה נעלם ונסתר מעיני כל, ואין יודע ממנו רק השם יתברך לבד. _____

אבל כשאוחזין בבחינת דבר ה', בחינת תפלה כנ"ל, שאזי מקבלין הרפואה מכל הדברים שבעולם, אפלו מלחם ומים, בבחינת: בכל מתרפאין כנ"ל, אזי יכולין להתרפאות אפלו בעת צמיחת החולאת, בעת שהוא נסתר מעין האדם, מאחר שאין צריך לרפואות כלל, רק רפואתו על ידי לחם ומים כנ"ל. על כן גם אז, הינו בעת שעדין לא נתגלה החולאת, יוכל גם כן להתרפאת על ידי לחם ומים שאוכל אז. _____

וזהו בחינת (שמות טו): כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. והקשו כל המפרשים: אם לא ישים, מה צריך לרפואה אבל לפי הנ"ל מישיב היטב. פרוש: כל המחלה וכו' לא אשים עליך, הינו שלא יביא אותך לידי מחלה כלל, כי ירפא אותך מקדם, בעת צמיחת המחלה. _____

וזה: כי אני ה' רופאך – אני ה' דיקא. הינו בעת צמיחת המחלה, שאז אין יודע ממנו, רק אני ה', אז ארפא אותך על ידי בחינת דבר ה', בחינת תפלה, ולא יבוא לידי מחלה כלל, כי יתרפא מקדם בעת צמיחתו כנ"ל. וכל זה תלוי בתקון התפלה כנ"ל, ותקון התפלה הוא על ידי שיוצאין משלש עבודות הנ"ל

וזהו בחינת: ויאמר אם שמוע וכו' והישר בעיניו תעשה, והאונת למצותיו, ושמרת כל חקיו (שם) – זה בחינת תקון השלש עבודות הנ"ל.

והישר בעיניו תעשה – זה הפך בזוי אנשים, כי כשמבזה אנשים נאמר (איוב לג): ישר על אנשים ויאמר הטאתי וישר העייתי וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא פז.) _____
והאונת למצותיו – זה בחינת תקון הברית, בבחינת (בראשית כא) וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אתו אלקים.

ושמרת כל חקיו – זה בחינת תקון אמונה, הפך עבודה זרה פגם אמונה, שנאמר עליהם (ירמיה י): חקות העמים הבל הוא _____

ואזי: כל המחלה אשר שמתי וכו' כי אני ה' רופאך; כי אזי התפלה בשלמות, ויכול להתרפאת על ידי דבר ה', בכל הדברים שבעולם, * אפלו קדם שנתגלה החולאת כנ"ל, בבחינת: בכל מתרפאין וכו' כנ"ל. * וגם כשנולד ונצמח המחלה, כגון כשאין זוכה להתרפאת מקדם, אזי גם כן יוכל להתרפאת על ידי בחינת דבר ה' גם ממחלה גמורה, בבחינת: וברך את לחמך וכו' והסירותי מחלה מקרבך, הינו מחלה גמורה, כי על ידי דבר ה' יוכל להתרפאת לעולם בכל דבר שבעולם כנ"ל.

וזה שאמר חזקיה: והטוב בעיניך עשיתי (ישעיה לח), ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות י:), שסמך גאלה לתפלה וגנו ספר הרפואות, והכל אחד, כי על ידי שסמך גאלה לתפלה, הינו שגאל את התפלה מן הגלות כנ"ל, על ידי זה גנו ספר הרפואות _____

כי כשנגאלת התפלה, אז נופלים כל הרפואות כנ"ל, כי נתרפאין על ידי דבר ה' כנ"ל, ואזי כל הדאקטורים מתביישין ברפואות שלהם, כי אזי אין כח לשום רפואה, כי כל העשבים חוזרים כחם לתוך התפלה, שהוא בחינת דבר ה', שהוא שרשם העליון כנ"ל _____

כי כן חובת כל העשבים וכל שיח השדה, כשאדם עומד להתפלל, שאזי הוא בבחינת דבר ה', שהוא שרשם העליון, אזי הם מחזירין כחם לתוך התפלה, שהוא שרשם העליון, וכשאדם מתפלל על איזה חולאת, אזי אותן העשבים, שיש להם כח לרפאת אותו החולאת,

הם מחיבים להחזיר כחם לתוך התפלה, שהיא שרשם, בחינת דבר ה' כנ"ל.

וזה בחינת (בראשית כד): ויצא יצחק לשוח בשדה – שתפלתו היתה עם שיח השדה, שכל שיח השדה חזרו כחם, ונתנו אותם בתוך תפלתו, שהיא שרשם כנ"ל

סיכום אות יא

ציין שלבי התורה באות יא

יב וזה בחינת התנוצצות משיח

כי כל הדברים נחלקים זה מזה במראה טעם וריח. בשביל זה הדבר המגדל כל הצמחים נקרא בשם מטר, ראשי תבות: מראה, טעם, ריח

ועקר הוא הריח, כי אין הנשמה נהנית אלא מהריח

כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות מג): איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף הוי אומר זה הריח.

ועקר התפלה היא מהנשמה, בבחינת (תהלים קג): כל הנשמה תהלל יה.

ומשיח מקבל כל התפלות.

כי משיח הוא בחינת חטם, בבחינת (איכה ד): רוח אפינו משיח ה'; שמקבל כל הריחות, שהם בחינת התפלות

כי יניקת התפלה שהיא מהנשמה, היא מהריח כנ"ל, וזה בחינת (ישעיה מח): ותהלתי אחטם לך; בחינת חטם כנ"ל.

ובשביל זה נקרא משיח, כי הוא יונק ומקבל משיח השדה, דהינו כל הריחות שבאים בתוך התפלה, שהיא בחינת חטם, בחינת: ותהלתי אחטם וכו'; ומשיח מקבל אותם בבחינת: רוח אפינו משיח ה', כנ"ל

סכם סעיף יב

ציין שלבי בנין התורה באות יב

יג וזה בחינת נשיאות חן, בבחינת: ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה (אסתר ב) – שכל אחד ואחד נדמה לו כאמתו (מגילה יג).

כי זה הבעל תפלה הוא בבחינת דבר ה', שהוא השרש העליון, שכל הכחות וכל צבא השמים, כלם מקבלים ממנו, ועל כן כל צבא השמים וכל השרים העליונים, כל אחד ואחד נדמה לו כאמתו, הינו שהוא נושא חן בעיניהם, וכל אחד ואחד נדמה לו שהוא עוסק עמו לבד, כי כלם מקבלים ממנו.

ואזי יכול להכיר המפרסמים שהם על ידי עזות, כי עזותם נופל לפניו

כי בשזוכה לתפלה, שהיא בחינת דבר ה', שהוא השרש העליון, שכל השרים העליונים וכל צבא השמים, כלם מקבלים פחם ממנו, אזי הם כלם בחינת לוויין אצלו, בבחינת: כל כוכביא לוויין דא מן דא וכו'. נמצא, שכלם הם בחינות לוויים, עד השרש העליון, שהוא דבר ה', שהוא בחינת הבעל תפלה, שהוא המלוה הגדול, שכל צבא השמים וכל הכחות, כלם הם בחינת לוויין ממנו

בבחינת (נחמיה ט): וצבא השמים לך משתחיים – שכל צבא השמים הם משתחיים ונכנעים לשרשם, שהוא בחינת דבר ה', בחינת הבעל תפלה כנ"ל

וזה: וצבא השמים לך משתחיים – ראשי תבות מלוה, כי כלם הם בחינת לוויין זה מזה וזה מזה, עד המלוה הגדול, שהוא בחינת הבעל תפלה, שהוא המלוה הגדול, כי הוא בבחינת השרש העליון, שהוא דבר ה' כנ"ל

ועל כן יכול להכיר בהמפרסמים שהם רק על ידי עזות, כי אין אדם מעז פנים בפני בעל חובו (כ"מ ג), ועל כן עזותם נופל לפני הבעל תפלה, שהוא המלוה הגדול כנ"ל, כי כלם הם בחינת לוויין ממנו כנ"ל.

וזה בחינת (שמות לג): כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם – שעל ידי בחינת נשיאות חן, שהוא בחינת: וצבא השמים לך משתחיים, שכלם מקבלים ולוויים ממנו, שעל ידי זה נושא חן בעיניהם, בבחינת: כל אחד ואחד נדמה לו כאמתו כנ"ל, על ידי זה:

ואדעך בשם – שתוכל לדעת ולהכיר כל המפרסמים בעלי השם כי מי שהוא מפרסם ויש לו שם על ידי עזות, הוא נופל לפניו כנ"ל.

גם ואדעך בשם זה בחינת הנפשות, בחינת (בראשית ב): נפש חיה הוא שמו; כי על ידי המפרסמים הוא מקשר עם כל הנפשות כנ"ל, שזה בחינת: מאחו פני כסה, דהינו התקשרות לשרשי הנשמות, שהם בחינת כסא הכבוד כנ"ל:

סיכום אות יג

ציין שלבי התורה באות יג

יד ט' ואזי יכולין לעשות ראש השנה. כי כשאתם יושב לדבר בחברו, זה בחינת ראש השנה, שהוא יומא דדינא, שהוא יושב ודן את חברו. וצריך לזהר מזה מאד, ולהסתפל על עצמו היטב אם הוא ראוי לזה לשפט את חברו, כי המשפט לאלקים הוא, כי רק הוא יתברך לבדו ראוי לשפט את האדם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות פ"ב): אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו; ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו, כי אם השם יתברך, שהוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו (כ"ר ויצא פ' סח, הובא בפירש"י יג) פרשת כי תשא, וכל אחד ואחד יש לו מקום אצלו יתברך, ועל כן הוא לבדו יתברך יכול לדון את האדם, כי הוא יתברך בעל הרחמים, ובנדאי הוא מקים בנו: הוי דן את כל האדם לכף זכות (אבות פ"א). ואנו רואין רחמנותו בפה שקבע לנו ראש השנה, שהוא יום הדין, בראש חדש, כי זה הוא חסד גדול, כי איך היינו מרימין פנינו לבקש כפרה מאתו יתברך, על כן עשה עמנו חסד וקבע יום הדין ראש השנה בראש חדש, שאז כביכול הוא יתברך בעצמו מבקש כפרה, בבחינת: הביאו עלי כפרה, הנאמר בראש חדש (כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה יד) שבועות ט), ועל כן אין לנו בושה ביום הדין לבקש כפרה, מאחר שהוא יתברך בעצמו מבקש אז כפרה, כנ"ל. גם על ידי שהשם יתברך בעצמו כביכול בא לידי זה שיצטרך לומר: הביאו עלי כפרה; הינו שעשה דבר שהצריך להתחרט עליו ולומר: הביאו עלי וכו', על כן אין לנו בושה לבוא לפניו בחטאינו לבקש עליהם כפרה ולהתחרט עליהם, כי גם הוא יתברך עשה דבר שהצריך להתחרט עליו כנ"ל. נמצא, שאנו רואין גדל רחמנות שלו, על כן הוא לבדו יתברך ראוי לדון את העולם, כי הוא יתברך יודע מקום כל אחד ואחד, כי כל המקומות הם אצלו יתברך, כי הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו כנ"ל. כי אף על פי שאנו מוצאים מקומות שהיה בהם השראת השכינה, כגון בבית המקדש, אין הכוונה, חס ושלום, שנתצמצם שם אלקותו יתברך, חס ושלום, כמו שאמר שלמה (מלכים א ח): הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, אף כי הבית הזה וכו'; רק

טז. מכאן לא חילקנו את התורה כדי להרגיל את הלומד לחלק לבד את התורה

מחמת שהיה שם דברים נאים, כי בבית המקדש היה ציורא דעבדא דבראשית וציורא דגן עדן (ע' בהקדמת התיקונים), על כן המשיך לשם קדשתו יתברך, אבל הוא יתברך אין העולם מקומו, רק הוא מקומו של עולם, ועל כן הוא יתברך יכול לעשות ראש השנה, שהוא יום הדין, כי הוא מקים: אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, כי הוא מקומו של עולם כנ"ל. וזה בחינת (תהלים צג): לביתך נאווה קדש, ה' לארך ימים; הינו שהשם יתברך המשיך רק קדשתו לבית המקדש, מחמת שהיו שם דברים נאים, אבל הוא יתברך בעצמו אין העולם מקומו, רק הוא מקומו של עולם, ועל כן: ה' לארך ימים, הינו שהוא יתברך יכול לעשות ראש השנה, שהוא יומא אריכתא (ע' ביצה ד ודרף ו וכשו"ע א"ח ס"י שצג) כנ"ל. ומי שאוחז בבחינת פסא הכבוד, בבחינת שרשי הנשמות, הוא גם כן בחינת מקומו של עולם, בבחינת (שמואל א ב): וכסא כבוד ינחילם, כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל. דהינו על ידי בחינת פסא הכבוד, שרשי הנשמות, על ידי זה הוא מקומו של עולם, בחינת: וישת עליהם תבל; ועל כן הוא יכול לעשות ראש השנה כנ"ל:

וזה פרוש: תקעו בחדש שופר. תקעו – זה בחינת הממשלה הנ"ל, בחינת: ותקעתיו יתד במקום נאמן כנ"ל. בחדש – זה בחינת התחדשות המחין שבשש רגלים, בבחינת (תהלים קד): עשה ירח למועדים – שכל המועדים והרגלים הם על ידי חדוש הירח. שופר זה בחינת הלב, שגזון משופרא דשופרא (זוהר פנחס דף רטז רכא וע' תיקונים תיקון כא מט). גם שופר הוא בחינת יראה, בבחינת (עמוס ג): היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. גם שופר הוא בחינת נבואה, בבחינת (ישעיה נח): הרים כשופר קולך. גם שופר הוא בחינת תפלה, בבחינת (תהלים קיח): מן המצר קראתי יי וכו', וזה בחינת מצר השופר ומרחב השופר. גם הוא בחינת שיח השדה, שחוזרין כחם לתוך התפלה, בבחינת: ויצא יצחק לשוח בשדה כנ"ל, וזה בחינת שופר, בבחינת (יהושע ו): במשך בקרן היוכל – ראשי תבות: ויצא יצחק לשוח בשדה, כנ"ל. ועל ידי כל הבחינות אלו – בפסה ליום חגנו; הינו ראש השנה, כי על ידי זה יכולין לעשות ראש השנה, כנ"ל:

בענין הנבואה הנ"ל יש קשיא, כי המלאך המשפיע הנבואה, דהינו בחינת המלאך הגואל וכו', כנ"ל, הוא למטה מבחינת מקום הנבואה, כי המלאך הנ"ל הוא בחינת השכינה, כמובא, והיא בבחינת למטה מנצח והוד, שמשם הנבואה. אך יש בזה דברים

בְּגוֹ, דְהִינּוּ כְּשֶׁהֵי א עוֹלָה לְמַעַלָּה מֵהֶם, אֲזִי הִיא דִּיקָא מִשְׁפִּיעַ נְבוּאָה, וְאִין לָנוּ עֲתָה
עֶסֶק בְּזוֹה:

סכּם סעיף יד

ציין שלבי בנין התורה באות יד

נ.ב. גם שלב זה ניתן לשמוע שיעור מיוחד בקו תמימי דרך על כל פרט בתורה האם הוא יסוד
ראיה טעם וכו'

שלב הרביעי – בנין סולם התורה

לימוד עצמי

כדי להקל על הלומד למלאות את כל שלבי התורה בסולם בנין התורה, ציינו כאן את כל השלבים לפי סדר התורה, ועל הלומד להתבונן היטב מהו השלב הראשון ומהו השלב האחרון.

בדרך הכלל השלבים הם לא לפי סדר התורה, למשל בתורה א' ח"ב עד הכרת המפורסמים הוא מהלך ממעלה למטה, דהיינו שמתחיל מהמדרגה הכי גדולה ויורד והולך האיך זוכים לזה. וכך עד אות ד', ואח"כ שמתחיל מבנין ירושלים מתחיל מהלך חדש בשלבי התורה ורק בסוף אות י"ג חוזר לענין הכרת המפורסמים. נמצא שצריך ללמוד בעיון היטיב להבין האיך מסודר התורה לפי השלבים.

א. למשול על המלאכים

ב. להנצל מקנאת המלאכים [כדי שיתקיים ממשלתו].

ג. להתקשר לשרשי נשמות ישראל - אחוז בכסא כבודי - מקומו של עולם.

ד. לידע המפורסמים

ה. להכיר את המפורסמים איזהו על ידי עזות ואיזהו לא

ו. לבנות את ירושלים - יראה

ז. להנצל מג' מפסידי היראה - מחריבי ירושלים'.

ח. להמשיך הדעת ללב

ט. לכבד את הג' רגלים בכבוד הראוי [כל מועד כנגד תאוה אחרת].

י. נברא מלאך שמשפיע נבואה לכלי הנבואה [כרובים]".

יז. כאן סדרנו רק שלבים בפשיטות, אבל בעיון התורה ניתוסף עוד שלב: שהוא ה' יתברך שואג כארי על הפסד היראה, ויוצא מזה עצה חדשה שכששואגים למטה [בפרט במשמרות בלילה] מתעורר למעלה השאגה, וניצולים מהפסד היראה, וזה רמוז קצת בליקו"ה הלכות ערלה אות טו שמביא גם מענין הצעקה והשאגה, ומקשר זאת לעוד בחי' בתורה למעלה ממקום, וכן ראה הלכות ציצית שע"י קימת חצות והתאבלות ירושלים מקבלים אור רגלים עיי"ש.

יח. כאן סדרנו הכל בשלב אחד, אבל בלימוד יותר מודקדק, יש כאן ב' שלבים, א. נברא מלאך ב. משפיע נבואה לכלי נבואה וכל פרט ופרט בתורה עולם שלם. אבל בכדי להקל על הלומדים ציינו זאת כשלב אחד.

יא. להזהר מהתמנות המפסיד השפעת הנבואה.

יב. נגאל התפילה מגלות.

יג. זוכין לדבר ה'.

יד. כל הרפואות וכל הדאקטריי נופלים^ט.

טו. הרפואה הוא ע"י לחם ומים.

טז. התנוצצות משיח.

טז. ונשיאות חן

יז. להנצל מג' מפסידי התפילה [א. ביזוי אנשים ב. אמונה ג. שמירת הברית]

יח. כל הכוחות מחזירים כוחם למלווה הגדול

יט. ואז כל המפורסמים ע"י עזותם נופלים.

כ. יכול לעשות ראש השנה.

עד כאן סדרנו את השלבים של התורה כפי סדר התורה, ועל הלומד לעיין מהו סדר בנין התורה מהו ראשון ומהו אחרון, וכן איזה דברים הם אינם נכללים בשבל בנין התורה, ואיזה דברים הם רק ענף מבנין התורה כמו שהקדמנו בהרחבת השלבים.

גם שלב זה ניתן לשמוע שיעור מיוחד על בנין התורה בקו תמימי דרך בשלוחה 6 .

יט. גם כאן בעיון התורה יצא שיש כמה שלבים בנפילת הרפואה, כי בתחילה מביא רק שאין צריך לרפואה, אך בסעיף י"א מביא שזה לא מועיל כלל והבן.

